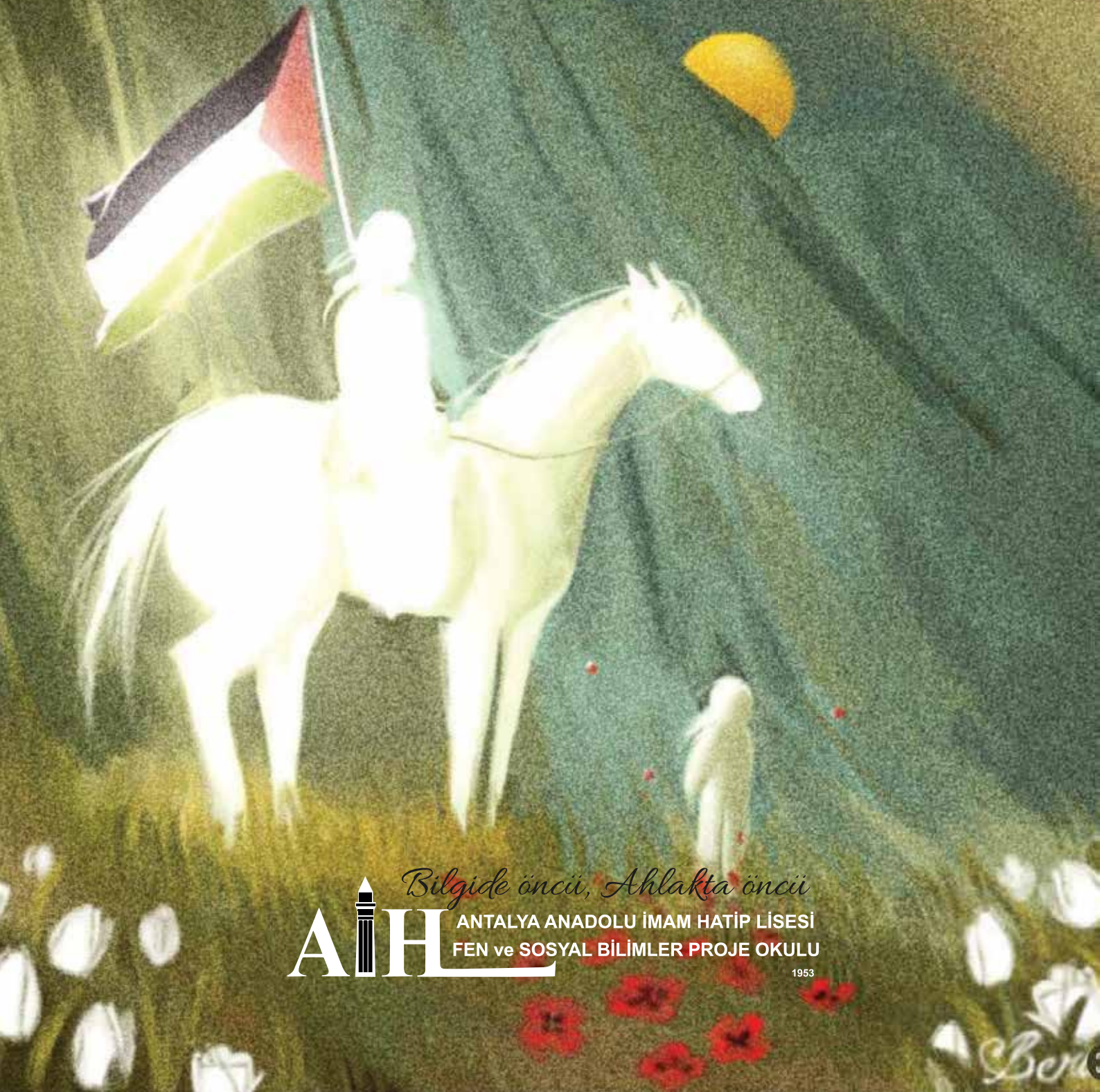

AB-I HAYAT

İlahiyat Dergisi • Haziran 2024 • Sayı 3

Bilgide öncü, Ahlakta öncü
AIHL ANTALYA ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
FEN ve SOSYAL BİLİMLER PROJE OKULU

1953

Ber...

Adına imtiyaz sahibi
Osman MUSARA

Genel Yayın Yönetmeni
Şule DAL

Yayın Danışma Kurulu
Mehmet Akif DUMAN/ İbrahim ABA

Yayın Kurulu Başkanı
Ayşe Hümeysra YAZICI

Yayın Kurulu
Ayşe İrem TÜRKMEN
Ebru ÖZCAN
Zehra GEZMEZ

Grafik Tasarım
Filiz Yılmaz

Yazarlarımız
Ayşenur KAYA
Ayşe Hümeysra YAZICI
Ayşe İrem TÜRKMEN
Beyza TUNCAY
Ebru ÖZCAN
Fatma Zehra KIRANLI
Hatice Kübra BAYRAK
Şule DAL
Zehra GEZMEZ

Misafir Yazarlarımız
Osman KOCA
Mehmet YILMAZ

İÇİNDEKİLER

Selamlama yazısı /Şule Dal	4-5
Azık şiiri /Mehmet YILMAZ	6-7
Değer sahibi olmak /Ayşe İrem TÜRKMEN	8-11
Bir ayet bir hadis bir söz /	12-13
Necip fazıl /Ebru ÖZCAN	14-15
Sözü Dinleyen Adam /Şule Dal	16-19
Sözünün Eri Kadın /Zehra GEZMEZ	20-21
Din İçin Dil Neden Öğrenilmeli	22-23
/Beyza TUNCAY- Fatma Zehra KIRANLI	
Yusufun Kardeşleri /Şule Dal	24-25
Siyonist Emperyalizm /Aişe Hümeysra YAZICI	26-27
Güney Afrika /Fatma Zehra KIRANLI	28-29
Boykot /Hatice Kübra BAYRAK	30-31
Osmanlıda Kudüs /Ayşenur KAYA	32-33
İmam Hatip Ruhı /Osman KOCA	34-35
Edep ya hu	Arka Kapak

3. sayımızla Merhaba,

Ölümlü dünyada ölümsüzlüğe çare arayışlarının hızlandığı, aynı oranda öldürmelerin de hızlandığı tarihin sayfalarına acımasızlığıyla ve dünyanın belki kaçınıcı defa toptan değişimiyle not düşölüyor olduğu bir zaman aralığında yeniden birlikteyiz.

Dergiler tarih içerisinde geçilen zaman dilimine ışık tutan yayın organlarıdır. Bu sebeple bu sene dergimizin içeriğinde canımızı en çok acıtan meseleleri kendimize dert edindik.

Ölümlerle ölümsüzlüğün arandığı çağda kıymetli gönüldaşımız Mehmet Yılmaz'ın “Ab-ı hayatla yüzümü yıkadığıma bakma
Bir yudum içmek nasip olmuyor” dizeleri ile giriş yaptık.

Dergimizin üçüncü yılı ve üçüncü sayısında, içinden geçtiğimiz zorlu süreçte ihtiyacımız olan nefesi bulabileceğimiz kaynaklara; öz benliğimize, milli kültür ve değerlerimize dönölmesi ve önem verilmesi gerektiğini güzel örnekler üstünden işaretledik.

Sözü bilmeyi, sözün değerini, söz dinlemeyi, söz vermeyi ve sözün ehli olmayı irdeledik. Ve tabiki sözünün eri bir örnekle tanıştık.

Kapak dosyamız elbette ve kaçınılmaz olarak Filistin. Söze boğmadan, az ama öz, Filistin derdimizi aktarmaya ve tavrımızı imlemeye çalıştık.

İlmî ve derinlikli incelemelerden ziyade sade ama etkili bir sayı ile karşınızda olalım istedik. Şaşmaz hidayet rehberimiz Kur'an-ı Kerim ve biricik önderimiz Resulü(sav)'in izinde sözü boğmadan değerini yüceltmeye çalıştık.

Sözün ustası, sultanüş-şuara, gençliği inşa etmek için kaleminden kan süzen üstad Necip Fazıl'a selam etmeden geçmeyelim dedik. Uzaklardan, İstanbul Küçükçekmece ilçesi Kağıthane Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi Müdür Yardımcısı; Cümle Dergisi editörü, yazar Osman Koca'nın hususî selamlarını getirdik. Bizlere ruh aşısı sözlerini içeriğimize ekledik.

Zor zamanlar büyük adamlar doğurur. Her bir öğrencimizin geleceğin büyük liderleri olacağı ümidi ile, Bilgide Öncü Ahlakta Öncü gençliğimize armağanımızdır.

Şule Dal

Antalya Anadolu İmam Hatip Lisesi
Meslek Dersleri Öğretmeni

Azık

*Ab-ı hayatla yüzüümü yıkadığıma bakma
Bir yudum içmek nasip olmuyor
Hızır'ı Nil in kenarında gözden kaçıran
Yuşa gibi geri koşuyorum kaderime
Çok istediği şey olmayınca
Kapına gelen körün mahcupluğu
Bir duanın arzusunda dilim lâl
Bu sefer hatırimi kırmasan Tanrı'm
Tanrı'm bu sefer elimi boş çevirmesen*

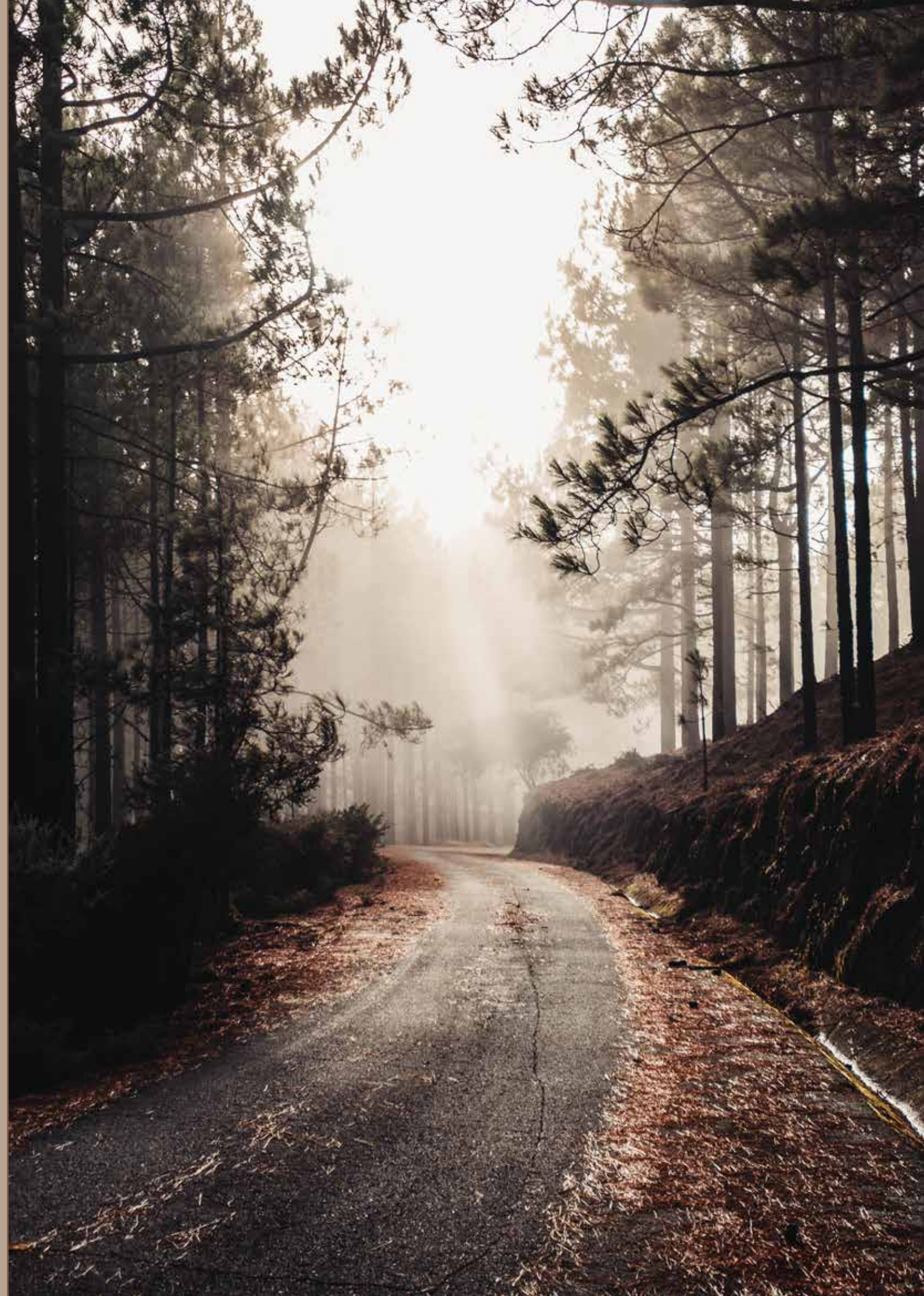
*Var olduğumdan emin olsam söylerim
İlk yakarışla son yakarış arasında birikenleri
Zamanı cebinde topaç diye çeviren çocuk gülümsüyor
Alay edilmeyi hak eden üzüntülere
Sonsuzluğu bir çeşmenin kenarında avuçlarken
Bilgeliğim büyüyor büyüyor cehalet oluyor*

*Hala vakti gelmedi mi
Kimseyi kırmadan kalkıp gitmenin
Kökünü kendi acısıyla besleyen
Ağaca benzedim*

*Buraya gelirken yaptığım yolculuktan daha uzundu
Senden uzaklaşmanın dünyayla aramda açtığı mesafe
Sırtımdaki taş baş ucuma tam oturdu
Şimdi teşekkür ediyorum bıraktığın kedere*

*Denizin gölgesi kendi içine uzar
En sonunda fravunlaşan aşk da tükenir
Rahmân ve Rahîm olanın adıyla söylüyorum
Allah'la inatlaşan kalbindeki azığı yitirir*

Mehmet YILMAZ

Değer Sahibi Olmak.

Devletler, toplumlar, aile ve bireyler için değer kavramı oldukça önemli bir unsurdur. Yaşadığımız zamanda toplum mühendisleri tarafından değiştirilmeye çalışılan değerlerimizin yeniden kazanılması, muhafazası ve bu değerlerle yücelmek için öz değerlere dönmemiz gerektiği düşünülmüştür. Bu bağlamda Rasim Özdenören’in “Gül Yetiştiren Adam” ve Mehmet Akif İnan’ın “Mirası Kuşanmak” kitapları incelenmiştir. Değerler iki başlık altında toplanmıştır. Her iki kitapta da olan ortak değer ‘din’dir. Dinin eskiden hayatla iç içe oluşunu, şimdilerde ise tamamen ayrıldığını Gül Yetiştiren Adam’da görmekteyiz. Mirası Kuşanmak’ta ise din toplumun olmazsa olmazıdır. Yeni nesiller din üzere yetiştirilmelidir ki kurtuluşa erilsin. Milli değerler başlığını incelediğimizde ise Akif İnan’ın milliyetçiliğinin de din etrafında oluştuğunu görürüz. Gül Yetiştiren Adam’da ise kurtuluş savaşı yılları, bu yıllarda yaşadıkları zorluklar ve sonrasında değişen, değiştirilen, insan ve toplumu görmekteyiz. Değerler bakımından fazlaca örnek barındıran bu eserler, okunmalı, okutturulmalı, tanıtılmalı ve anlaşılmalıdır. Bunun yanında onların izlerinden giderek genç şair ve yazarlar yetiştirilmelidir. Değerler eğitimi açısından oldukça zengin olan bu iki eserin yanı sıra Sezai Karakoç’un “Yitik Cennet” ve “Hızırla Kırk Saat” kitaplarına da atıfta bulunulmuştur.

Devletler, toplumlar, aile ve bireyler için değer kavramı oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Değer kavramını; belirli bir coğrafyada beraber yaşayan insanlar ‘yüzyıllar içinde yoğrularak’(Yılmaz 2017: 211) oluşturmuşlardır. Geçmişten günümüze süregelen bir anlayış olarak da tanımlayabiliriz. Şimdiki zamanda toplum mühendisleri aracılığıyla bu değerler unutturulmaktadır. Değerlerimizin unutulmaması, yaşamlardan silinmemesi için onları yaşamamız gerekmektedir. Bu yazıda “Mirası Kuşanmak” ve “Gül Yetiştiren Adam” kitapları üzerinden dini ve milli değerlerin önemi, değer yitimlerinin tespiti ve bu değişime karşı çıkış aktarılma-ya çalışılmıştır. Bu iki eserin yanında Yedi Güzel Adam’ın eserlerinin de okutulması, tanıtılması gerektiği düşünülmektedir. Yedi Güzel Adam’ın yolunda giderek yazı ve yazma çalışmalarının yapılabilceği ve yapılıyor olduğu söylenmek istenmiştir. Edebiyatın ve sözün kıymetinin anlaşılması üzerine sahiplik noktasında eksigi bulunmayan ancak huzuru arayan gençlere kendilerini, öz fitratlarını hatırlatmak ve bu fitratı sergileme imkânı sunulmak istenmektedir.

Gül Yetiştiren Adam, Rasim Özdenören’in tek romanıdır. Mirası Kuşanmak kitabı ise Mehmet Akif İnan’ın; İslam’a davet, Müslüman nasıl olmalıdır, İslam ahlakı ve cemaat anlayışı konularını inceleyen deneme kitabıdır. Bu iki kitap incelenmiş ve bünyesinde barındırdığı değerler tespit edilmiştir. “Değer, bireylerin herhangi bir kişi, varlık, olay, durum vb. karşısında koyduğu duyarlılıklardır.”(Akt: Yılmaz 2017: 201). Buna göre değerler kültür kavramının içindedir. “Değerler, insanların anlamlı bir yaşam sürmelerine yardımcı olan ve sosyal bütünlüğü, sürekliliği sağlayan soyut kavramlardır. Bu doğrultuda kültürle beraber düşünülmesi gerekir.”(Yılmaz 2017: 201). Yüzyıllarca sürüp gelen kültürün en önemli parçası olduğundan bireyler ve toplumlar değerlerden etkilenirler.

Yılmaz (2017)’ da olduğu gibi değerler iki ana başlığa ayrılmıştır. Kitaplarda bulunan değerler bu iki başlık altında sıralanmıştır.

1. Dinî Değerler:

Davanın insanla kaim, insanın inançla insan olacağını bütün yönleriyle kitabına aktaran Akif İnan; insanın sadakate, ölümsüz gerçeğe, başarıya ve asıl muvaffakiyete ulaşmasının yalnızca inanmakla mümkün olacağını belirtir. İnanan insan, başarıya ulaşmak için soylu bir mücadele verir. Önüne engeller çıkar. O engelleri yıkan topun adı asil inançtır, Allah inancıdır; açık olan inançtır:

“Olmazlar kalesini yıkan topun adı asil inançtır.” (İnan 2020:21)

Akif İnan, İslamiyet’i toplumdaki medeniyetten ayrı tutmaz. Çünkü İslam, kişisel hayatı ve ilkelerini düzenlediği gibi toplumu da düzenler. Bu toplum, Sezai Karakoç’un ‘Yitik Cennet’ kitabında bahsettiği medeniyettir. Oluşturulan bu toplum İslam’a göre düzenlenmiştir ve diğerlerinden farklıdır. Haliyle insanı da farklı olacaktır:

“İslam, başlı başına apayrı bir hayat düzenidir. Yalnız ferdi hayatı değil, bütün toplumun hayatını, kendine mahsus müesseseleriyle düzenler.” (İnan 2020: 117)

“İslam ayrı bir düzendir, onun dışındakiler ayrı. İnsan da öyle; Müslüman vardır, küfürde olanlar vardır ve ‘küfür ehli bir millettir.’” (İnan 2020: 27)

Müslüman kişi dürüsttür. İnsanları, Allah’ın yarattığı her varlığı sever, şefkatli ve merhametlidir. Ondan bir hile, düzenbazlık bekleyemeyiz. Savurgan, israfçı değildir. “... kendilerine rızık olarak verdiklerimizden de Allah yolunda harcarlar.” (Bakara, 3). Vatanlarını severler, gerekirse onun için canlarını verip şehitlik rütbesini kabul ederler. Allah korkuları vardır. Kadere, Takdir-i İlahi’ye inanırlar. Yaşamlarını İslami bir şekilde sürdürürler. “Müslümanca yaşamak hiç basit değil.”(İnan 2020: 49):

“Müslüman, Allah’tan korkar. Bu yüzden elinden, dilinden kimseye zarar gelmez. Eğriye eğri, doğruya doğru der. Kimsenin kalbini kırmamaya çalışır. İnsanları sever. Helali, haramı tanır. İşinde, ticaretinde hile yapmaz. Kimsenin malında, canında, ırzında gözü yoktur. Tokgözlüdür. Yardımseverdir. Müsrif değildir. Kanaat sahibidir. Sabırlıdır. Sıkıntıya katlanmasını bilir. Kadere inanmıştır. Vatanperverdir. Çalışkandır. Yurt uğruna şehitliği en büyük rütbe bilir.” (İnan 2020: 28)

“ ‘Devesini sımsıkı bağlamak’ tan sorumludur insan ancak. Sonunda takdir ne ise gelir bulur yerini. Takdire razı olandır Müslüman.” (İnan 2020: 31)

Anlattığı şekilde, İslam ve Müslüman toplumdaki medeniyetten ayrı tutulamaz. İslamiyet bireyin hayat düzenini başlı başına etkileyecek ve doğru cemaat modeliyle toplumda daha da yükselecektir. Lakin bu noktada kişinin inancını koruması ve dış etmenler tarafından etkilenmemesi çok önemlidir. Bu da ilimle ve değerlere sahip çıkmakla mümkündür. Bu konuda Mirası Kuşanmak kitabında Akif İnan, İmamı Âzam’dan şöyle alıntı yapar:

“ ‘İlmim olmasa şeytan beni kandırmıştı.’ “(İnan 2020: 25)

Batiya açılış da inancı ve dini değerleri korumayı zorlaştıran, Akif İnan’ın tabiriyle; Müslüman’a ters düşen her şeyi yapmaya zorlayan bir unsurdur:

“Batiya resmen açılışımızdan bu yana içimizde peyderpey giren nice terslikler var. Öyle ki bunların birçoğunun, temelde bize nasıl ters olduğunun kültürünü, bilincini bile unutmuşuz. Gayet doğal buluyoruz.” (İnan 2020: 118)

İnsan çalışır... Daha iyi bir hayat için, para için, rahatlık için; dünya için çalışır. Yaşı gelip geçtikten sonra, en son aklına gelir din: dünyevi heveslerini, nefsinin heveslerini yerine getirdikten sonra. Bu çalışma diğerlerine göre çok daha büyüktür, zordur. Kişi inancını; yükseltme-ye, şekillendirmeye, bilinçlendirmeye ve en son aşama olarak yaymaya başlar. Kurumuş, sonradan ıslatılmış bayat bir hamura şekil vermek gibidir yaptığı. Hem kendisi yorgundur hem de hamuru. Ne kadar uğraşsa da istediği gibi olmaz. En büyük uğraş için geç kalmıştır:

“En büyük seferberlik, inancını yükseltme, inceltme, şümullendirme, şuurlandırıp şekillendirme seferberliğidir.” (İnan 2020: 22)

Müslüman’ın kaybettiği hassasiyetler; üst üste binerek, çoğalarak, yoğunlaşarak dini değerleri koparıp götürüyor ondan. Yani İslami hayatın inceliklerini çekip alıyor insanın hayatından. İslam’ı hayatından çıkarıp atan Müslüman ise bunun sonucu olarak ferdi ve ailevi dirençlerini kaybediyor. Nitekim Gül Yetiştiren Adam’da da bundan bahsedilmektedir. Toplum, İslamiyet’i bir kenara bırakmış batıcı yaşamaya başlamıştır: Eskiden olsa akşam ezanından sonra sokaklarda insanlar azalmaya başlar, yatsı namazından sonra dışarı çıkmak ayıp sayılırdı. Şimdi ise şehir o zaman canlanmaya başlar. Kitabın ‘eski’ kişisi yani gül yetiştiren adamı, değişen dünyanın içinde kendi özünü korumuş birisidir. Evinden dışarı çıkmaz. İstemez de bunu. Çünkü dışarı çıktığında üzerine Batı’nın getirdiği, kendisinin de asla kabul etmediği ve etmeyeceği bir menfurluk bulaşacakmış gibi gelir. O; evinde, gül yetiştirdiği bahçesinde kendi özünü korumaktadır. “O şimdi öz yurdunda gurbeti teneffüs etmektedir.” (Türk Dili, 108) :

“Evin dışında -çok şey oluyordu dışarda: değişen giysiler, bulunan yeni yeni araçlar, gereçler, çıkan savaşlar, yazın sıcakları, kış günlerinin soğukları, doğan çocuklar, ölen dostlar, hatta ezanın okunması, bayramlar- aldırmandan tam kırk yıl kalmıştı o aynı evin içinde Kur’an okuyarak ve ibadet ederek ve yalvararak ve havf ederek.” (Özdenören 2021: 13)

Ancak; İslam’ın gereklerini, ilkelerini yerine getirebilenler Müslümandır. Yani Müslümanlık Kelime-i Şehadet getirmekten ibaret değildir. Müslüman, mükemmel insandır; Müslüman toplum, mükemmel toplumdur. Nasıl Müslüman olunacağı Kur’an’da söylenmiş olup peygamber(sav) tarafından da bizzat gösterilmiştir:

“İdeal insan tipine örnek ‘sahabe’dir. Resulullah (sav)’in eğitiminden geçmişlerdir çünkü.” (İnan 2020: 112)

Bu anlatılanlar gençliği yetiştirmek için bir işaretir. İlk başta Peygamberimiz olmak üzere sahabeleri örnek almak yani güzel ahlakı. Güzel ahlak, değer kavramıyla eş anlamlı olarak kullanılabilir: “Güzel ahlak insanın ve de toplumsal hayatın can damarıdır.” (Okumuş 2017). İslam da güzel ahlakı inşa etmeyi hedef alır. Nitekim Hz. Muhammed (sav)’de, “şüphesiz ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim.” der. (Okumuş 2017). Kur’an’da da “sen kuşkusuz yüce bir ahlak üzeresin.” (Kalem 4) buyrulur. Güzel ahlak ile ‘insanların Allah üzerindeki borcu olan ibadetler’ (Uludağ 2018) ayrılmaz. Öyle ki Allah şöyle buyuruyor: “Şüphesiz ki namaz, insanı arsızlıktan ve kötülükten uzaklaştırır.” (Ankebut 45). “Oruç dürüst bir insan olmak için farz kılınmıştır.” (Bakara 183). “Allah katında insanların değerli ve üstün olanı takvaca (dürüstlükte) en ileride olanıdır.” (Hucurat 13). “O ki, hanginizin daha güzel işler yapacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. Kudreti daima üstün gelen ve günahları çok bağışlayan yalnız O’dur.” (Mülk 2). “İslam’da itikat-ibadet-güzel ahlak, sıkı bir şekilde birbirine bağlıdır; birindeki eksiklik diğerlerini olumsuz etkiler ve zayıflatır. Aynı şekilde birindeki iyileşme de diğerlerini olumlu yönde etkiler ve güçlendirir.” (Uludağ 2018). Önce öz benliğe dönüşmeli, bilgi ve düşünceler amele dönüşmelidir. İbadetler eksiksiz yapılmalı, iyilik üzere olunmalıdır. Yani İslam yaşanmalıdır:

“... Çünkü İslam sadece zihnimizi süsleyen bir fikirler demeti, bazı icabetlerimizi isteyen bir nizam değil, topyekün hayatın bütün şubelerini kucaklayan bir dünya görüşüdür. Onu eksiksizce yaşayan için ‘İslam’ı yaşıyor’ demeliyiz.” (İnan 2020: 147) İslam’ı yaşamak için önce onu öğrenmek gerekir. Onu düzgün ve doğru öğrenmenin merkezi ise Kur’an ve hadislerden geçer. Yani dini değerlerimizi koruyarak. Kur’an öğrenmeli, öğretmeli ve okuyup hayatımızda uygulamalıyız. Uyguladığımız bu dini değerler bizleri ahlak, sosyal ilişkiler vb. konularda ‘Mükemmel İnsan’ yapar. Biz mükemmel olup bizden sonrakileri de aynı şekilde yetiştirmeliyiz. Bunun sonucunda gerek kişinin ferdi hayatında gerekse toplum içindeki durumu, tutumu ve davranışları konusunda iyiye doğru bir ilerlemeye şahit oluruz.

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

2. Milli Değerler:

Akif İnan, milli değerleri İslam ile birlikte ele almıştır. Onun için kan veya ırkın hiçbir önemi yoktur. Bunu “Mirası Kuşanmak” kitabının özellikle 5. bölümünde görebiliriz. “Aynı inanışı paylaşan kişi ve çevrelerin inşa ettikleri kültürü, milliyetçiliğin özü olarak görür.” (Yılmaz 2017). Müslüman olan herkes birdir, kardeştir. “Ancak müminler kardeşdir...”(Hucurat, 10). Din duygusu, İslamiyet, kardeş olan milletin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınır:

“Din duygusundan, dini hayattan yoksun millet, millet değildir...”(İnan 2020: 75)

“Dinini, kitabını tanımayan bir nesil, varlığımızın, yurdumuzun bekçisi olamaz.”(İnan 2020: 76)

Gül yetiştiren adam ve arkadaşları, batılın, batının, onlara ve hanelerine ulaşamaması için savaşımlardı. Fiziki mücadelede başarılı olmuşlardı ancak akli mücadelede başarısızlardı. İşte tam da bu yüzden bu haldeydiler. Bazı arkadaşları şehit düşmüşlerdi, bazıları asılmıştı. Şimdi yaşadıkları dünyayı görseler neler düşünürlerdi kim bilir? Savaşarak ortadan kaldırmak istedikleri şeyler onlar gidince normalmiş gibi algılanmaya başlanmıştı. Kandırılmış, aldatılmışlardı. Hepsi ne için savaştıklarını bildiklerini zannetmişlerdi. Daha ilk başta kaybetmişlerdi savaşlarını. Diğerleri gitmişti, o ise gül yetiştiriyordu. Tek başına hiçbir şey yapamayacağını düşünüp kendini eve kapatmıştı. Aslında yaptığı şey sessiz bir protestoydu. Dışarı çıkmayı reddederek yapıyordu bunu. İnsanlar tarafından benimsenmişti bu yaptığı. Fakat bir zaman sonra efsaneleşmiş: kimsenin görmediği, dünyanın tek gül yetiştiricisi olmuştu. Asıl amacı unutulmuş sıradan bir gül yetiştiricisiydi artık.

“Kıyıda köşede bu insanlardan konuşulduğunu işitenlerse onların neye, niçin direnmek istediğini bir türlü kavrayamıyordu, bir çeşit aptallık yapmışlardı onlar. Bir hiç için.” (Özdenören 2021: 67)

Gül yetiştiren adam, yapılan değişiklikleri reddeder ve kendini evine kapatıp ibadetleriyle meşgul olur. Bunun yanında o değişikliklerin içinde doğan ve kaynağında yaşayan Sitare bulunmaktadır. Kitap ikisinin yaşam tarzları, pişmanlıkları arasındaki farkı gözler önüne serer. Sitare, arkadaşları tarafından sevilir, olduğu gibi değil, görmek istenilen gibi görülür. Yalnızdır ama onun bu yalnızlığı gül yetiştiren adamın yalnızlığından farklıdır. Gül yetiştiren adam insanlardan uzak, özüne yakındır; Sitare ise özünden uzak, insanlara yakındır. Ortak noktaları ise gül yetiştiren adam insanlara uzak olduğundan onları uyaramamış, uyardığında da tutuklanmıştır. Sitare de özünden uzak olduğundan hayatına son vermiştir:

“ ‘Halkı ayaklandırmaya kıskırttığı iddiasıyla tutuklanan ihtiyarın akli dengesinin yerinde olmadığı sanılıyor. Bundan önce... evinde yapılan araştırmalarda Arap harflı kitaplar bulunarak el konulmuştur. Tuhaf bir kıyafetle mahkeme önüne çıkan yaşlı adam ‘elli yıldır gül yetiştirmekten başka bir işle uğraşmadığını’ iddia etmektedir.” “(Özdenören 2021: 132)

“Benim tutkuyla elde etmek istediğim hiçbir şey olmadı hayatta, diye sürdürüyor konuşmasını belki biraz da bunun için çekilmez oldum... Kendimi yanlış anladığımı hiç sanmıyorum... Şimdi müsaade ederseniz gideceğim ben...” (Özdenören 2021: 115)
Kültür, beraber yaşayan insanların zaman içinde yine beraber oluşturdukları duygu, düşünce, davranış ve yapılardır. Kültür, manevi ve maddi unsurlardan meydana gelir. Kültürün manevi unsurları inanç, dil, değerler, gelenekler, sanat anlayışı ve dünya görüşüdür. Kültürün maddi unsurları ise mimari, her türlü araç-gereç, giysi ve yazılı eserlerdir. Gül Yetiştiren Adam kitabında değişen mimariden, tiyatrolar yerine sinemalardan bahseder. Değişen kültürden, yani değişen değerlerden bahseder.

Toplumu oluşturan unsurlar şu şekilde sıralanabilir:

Aile

Siyaset

Eğitim

Din

Hukuk

Ekonomi

Bu kurumlar kültürün somutlaşmış göstergesidir. (*)

Aile toplumun en küçük yapı birimidir. Ahlakı, hukukı, dini kuralların öğretimi ailede başlar. Aile dışında kalan toplum unsurları ailenin yapısı ile şekillenir. Yani kültürün oluşumu ailede başlar. Aile güzel ahlak üzere olmalıdır. Bir toplumun kültürünü, özünü değiştirmek isterseniz önce onların aile düzenini değiştirirsiniz. Bunu başarmak içinse yüzünüzü yeni, genç nesle dönersiniz. Onları istediğiniz gibi yetiştirmek daha kolaydır. Yapılan bu işe toplum mühendisliği adı verilir. “Sosyal mühendislik veya toplum mühendisliği, başta toplumun kültürü olmak üzere toplumun demografisinde, sosyal dokusunda, tarihten gelen yapısında değişiklik yapmak; toplumun tepkilerini, nefretlerini, isteklerini, sevgilerini, tutkularını, duygularını yönlendirmek; toplumu kontrol altında tutmak ve/veya toplumu düzenlemek için çeşitli projeleri ve uygulamaları içeren çok yönlü bir faaliyettir şeklinde tanımlanabilir.” (Akt: Özdemir 2022: 15). Toplum mühendisleri hedeflerine ulaşmak için her şeyi yaparlar. Okunulan yeni kitaplardan tutun, dinlenen müziklere, giyim kuşamlara, sosyal ilişkilere kadar her şeyi kontrol altında tutarlar. “Sosyal mühendislik kavramı, aynı zamanda ‘algı yönetimi’ adı verilen kavramla da yakından ilgilidir. Bu kavram biraz da insanları istenilen düşünceye ve davranışa yönlendirebilmeyi amaçlamaktadır.” (Akt: Özdemir 2022: 16) Toplum mühendisliğinin etkilerini ‘Gül Yetiştiren Adam’ kitabında görmekteyiz. Kitapta iki farklı kişi ele alınır: Biri toplum mühendisliğinden etkilenmiş olan yeni nesli temsil eden Sitare; diğeri hiçbir şekilde bundan etkilenmemiş, özünü korumuş gül yetiştiren adamdır. Akif İnan’da toplum mühendisliği dinini, kitabını tanıyan bir millet oluşturmaktır. Bu fikirle bozulmuş toplumu düzeltmeyi, bozulmamış olanı da korumayı amaçlar:

“Kendini bilen, Rabbini bilen, uygarlığına sahip çıkan insan lazım, millet lazım bize yani.” (İnan 2020: 75)

İnsanı diğer canlılardan ayıran temel özellik akıllı olmasıdır. Bir hayvan aynı çukura ikinci defa düşebilir. İnsan ise ilk seferinde canı yandığı için ders almıştır. Aynı çukura tekrardan düşmez. Peki neden milyon defa dahi düşse tekrardan düşmeye devam eder günah çukuruna? Alışkın olduğu, artık normalleştiği için mi? Şu anda canı yanmadığı için mi? İşte o anda hatırlatıyor bize Akif İnan:

“Gün gelecek, amellerimiz birer birer tartılacaktır, serilecektir önümüze.” (İnan 2020: 198)

Bu yüzden tekrar düşünmeye davet eder bizi:

“Her şeyi, her şeyi tekrardan düşünelim. Çok iyi bildiğimiz, tanıdığımız her şeyi tekrar getirelim yüreğimize, aklımıza.” (İnan

2020: 198)

“İnsanoğlu, yalnız lafzen değil, filen inansa hesaba kitaba, cennete cehenneme... Ve öte dünyada cehennem ehlinin yerine kendisini koysa... Yine günah işlemeye mecali bulabilir miydi kendinde?” (İnan 2020: 228)

Düşündükten sonra da bizi tövbeye çağırır:

“Gel aklını başına topla. Akıp giden her dakika bizi kabir kapısına yaklaştırıyor. Kurtuluş yoktur ölümden ve hesap vermekten.”

(İnan 2020: 200)

“İnsan olmanın şanını giyin, kabre hazırlan, himmete layık ol. Tövbeye gel.” (İnan 2020: 201)

Gençlik. Her şey onlarla başlayıp onlarla bitiyor. Eğer bir değişiklik olacaksa bunun muhatabı gençliktir. Akif İnan, kitabı boyunca gençliğe dikkat çeker. Bu gençlik Tanzimattan beri tohumları ekilmiş ve şimdi de ürünlerini veren ’batıcı’ gençliktir. Bir kere İslam terbiyesi, İslam üzerine yetiştirsek gençleri, sürüp gider bu. Onlar bozulmaz, sapkınlığa düşmezler. İslam Terbiyesi denilen şey Kur’an-ı Kerim’de gizlidir. Şu anda her hanede bulunur fakat Sezai Karakoç’un Hızırla Kırk Saat’inde bahsettiği; “Her evde kutsal kitaplar vardı/ Okuyan kimseyi göremedim/ Okusa da anlayanını göremedim” dediği yerdeyiz:

“Kur’an-ı Kerim’i okuyamayan, içindekileri hakkında hiçbir ciddi bilgisi bulunmayan bir gençlik, bize nasıl bir gelecek vaat eder, düşünüyor muyuz, hatırlıyor muyuz?” (İnan 2020: 33)

Dinden yoksun olan milleti iyi bir şekilde yetiştmiş gençlik kurtaracaktır. İnan’ın tabiriyle: şu anda uymakta olan bir dev vardır. Bu dev insanımızdır. Onu uyandıracak, harekete geçirecek olanlar da gençlerdir. Sezai Karakoç’un tabiriyle bu gençlik: Diriliş Nesli’dir. O nesil, bir harabenin ağır sütunları arasından dirilecektir. Onların kılıcı İslam, kalkanları imanlarıdır. Bâtıl ile, o harabenin sahipleri ile savaşacaklardır.

Sadece hayatta olan bir gül yetiştiricisi değil, hayatın içinde olan bir gül yetiştiricisi olmalıdır. Yapılan, yapılmaya zorlanan, değişikliklerden haberdar olmalı ve bunlara karşı reddini açık ve net bir şekilde gösterebilmelidir. İnsanlarda bir şeyler değiştirebilmeli, değiştirilemezse bile zihinlerde ufak bir soru işareti bırakmalıdır. Gül Yetiştiren Adam, Mirası Kuşanmak, Hızırla Kırk Saat, Yitik Cennet gibi Yedi Güzel Adam’ın kitapları ve onların izinden gittikleri önemli şahsiyetler okundukları zaman bu soru işaretlerini bırakırlar. İnsanların, nerede oldukları ve nerede olmaları gerektiği konusunda ortak görüşleri vardır. Bu görüşlerden beslenip soru işaretlerinin bir cevaba ulaştırılması, doğru olanın yapılması gerekmektedir. Yedi Güzel Adam’ın ve çizgilerinde yürüyen diğer şahsiyetlerin eserlerinden beslenip sorulara cevap aranmalıdır. Bu eserlerden saf olan kültürümüz ve değerlerimiz hakkında nice bilgiler edinilebilir. Bu kadar zengin bir kültür içindeyken bunları korumak gerektiği kanısındayız.

Edebiyat; okuma, yazma/ yazı üzerine bir meşgaledir. Onunla iç içe olan insan, sadece bir hayat yaşamaz. Okudukça yeni hayatları öğrenir, yeni düşüncelerle beslenerek kendini, bakış açısını geliştirir. Bakış açısı değiştikçe, yeni hayatlar öğrendikçe ona göre yaşayan bir insan olur, kendine çeki düzen verir. İnsan, içinden geldiği için yazar. Yazdıklarının belirli bir sanat değeri kazanması için de okuması gerekir. Okumayan insan yazamaz. Okuyan insan da bilgili ve kültürlü bir birey olur. Eğer yazmak gibi bir hedefimiz ve arzumuz varsa kendimizi Yedi Güzel Adam’ın eserlerini okuyarak yetiştirmeliyiz. Onların eserleri bizi özümüze götürür. Biz özümüze dönmeyi öğrendik. Yedi kişi olmayan Yedi Güzel Adam’ın izinden giden bir diriliş nesli olma gayesindeyiz. Bunu okuyarak, yazarak yapıyoruz. Okuduklarımız özümüz hakkında bilgilerinizi arttırırken yazdıklarımız öğrendiklerimizi aktarıyor. O diriliş nesli biz olamasak bile yazdıklarımız sayesinde bizden sonraki nesil olabilir.

Ayşe İrem TÜRKMEN

Kaynaklar

(*) Felsefe.gen.tr: https://www.felsefe.gen.tr>ToplumNedir?

İnan, Akif (2020). Mirası Kuşanmak, İZ yayıncılık, İstanbul

Karakoç, Sezai (2020). Hızırla Kırk Saat, Diriliş Yayınları, İstanbul

Karakoç, Sezai (2022). Yitik Cennet, Diriliş Yayınları, İstanbul

Kur’an ve Meali: https://kuranvemeali.com

MEB. 12.Sınıf İslam Kültür ve Medeniyet Ders Kitabı (13) (2022). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları

Okumuş, Ejder (2017). Modern Toplumda Ahlak Ve Gençlik, Gençlik Araştırmaları Dergisi 5(11), 79-100

Özdemir, Süleyman 9 (2022) Planlamanın Sosyal Mühendislik Yönü, academia.edu

Özdenören, Rasim (2021). Gül Yetiştiren Adam, İZ Yayıncılık, İstanbul

Türk Dili Dergisi Rasim Özdenören Sayısı sayfa: 108

Uludağ, Süleyman (2018). İslam’da Ahlak ve Ahlak Ekolleri, Sufi Kitap,

Yılmaz, Mehmet (2017). Kendi Gökkubbemiz’de Dini ve Milli Değerler, International Journal Of Language Academy, 200,212

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre,
Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar madenlerdir.
İslâm'dan önce iyi olanları
İslâm'dan sonra da iyidir.
Yeter ki dinlerini iyi kavrasınlar.”

(İbn Hanbel, II, 391)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

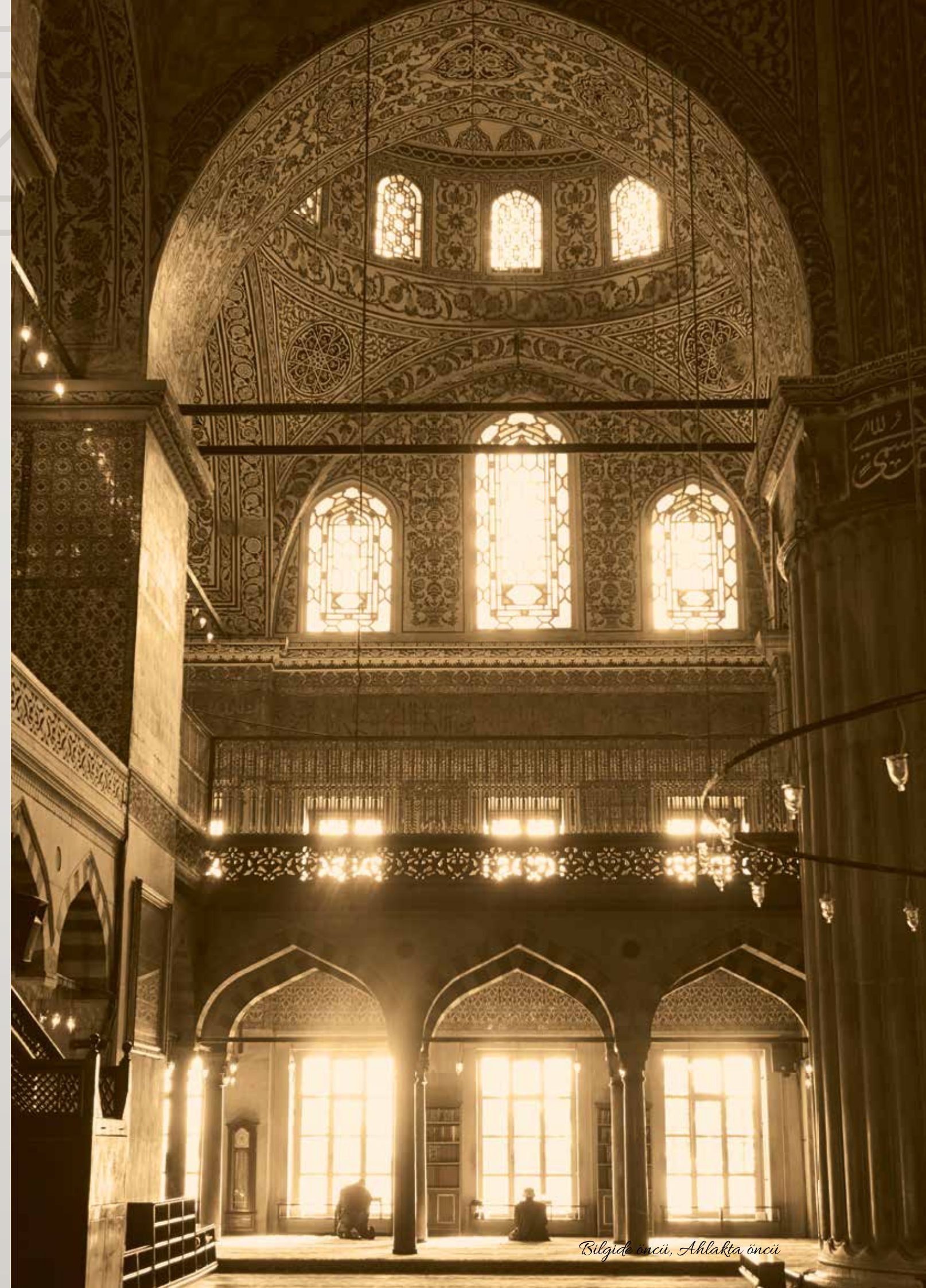
هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا

İnsanoğlu, var edilip
bahse değer bir şey olana kadar, şüphesiz,
uzun bir zaman geçmemiş midir?

“Bedenine değil kendine değer ver,
ve gönlünü olgunlaştır !

Çünkü kişi; bedeni kadar değil,
ruhu kadar insandır.”

(İmam Gazali)

Necip Fazil Neden Üstad ?

Asıl adı Ahmed Necip olan Necip Fazıl, Çemberlitaş'ta bir konakta doğdu. Büyükbabası İstanbul Cinayet Mahkemesi ve İstinaf Reisliği'nden emekli Maraşlı Kısakürekzade Hilmi Efendi'dir. Okumayı erken yaşta büyükbabasından öğrenen Necip Fazıl O ve Ben ismiyle kaleme aldığı otobiyografisinde şöyle diyor: "Konağın ruhu büyükbabam, ben de onun ruhuyum... Çünkü biricik oğlunun biricik oğluyum..." O'na ismini Ahmed Necip ismini büyükbabası vermiştir. "Bütün çocukluğum ilk çocukluğum hastalıkla geçti. On beş yaşına kadar bir çocuğun çekmesi mümkün ne kadar hastalık varsa hemen hepsini çektim. Kaç kere hayatımdan ümit kesilmiş ve ben Allah öyle istediği için her defasında kefeni yırtmışım." Necip Fazıl'ın 60 küsur yıllık bir yara izi vardır ve şöyle söyler: "Yara izi alnımda fakat o günler nerede?" O da çocukluk yıllarını özlemektedir.

Sonraki hayatı ikiye ayrılır:

Paris yıllarında Necip Fazıl, 'Kaldırımlar Şairi'dir.

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;

Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.

Yolumun karanlığa saplanan noktasında,

Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

O zamanlar kafasındaki soruları şöyle dile getirir:

-Hayat mı, eser mi? İşte bütün mesele!

Yaratılışındaki nadir mayayı ve onun donacağı kalıbı aramaktaki kıvranımlarına rağmen ne özlediği hayatı yaşayabilmekte ne de hayalindeki eseri yazabilmektedir. Yanık bir kafa hazine bir yürektir artık o.

Aynalarda kendindeki mayayı arar. Bazen aynadakine küser bazen ise içindeki sese...

Çıkamam, aynalar, aynalar zindan.

Bakamam, aynada, aynada vicdan;

Beni beklemeyin, o bir hevesti;

Gelemem, aynalar yolumu kesti.

İkinci hayatının başlangıcı kalbe sızan damlalarladır. Tek dava insanın kendini bulup O'nu bulduracak olanı bulmaktır. "O'nu bulmak için gözüm, aklım, fikrim var deme. Hepsini öldür. İman kalp işidir. Akıl işi değildir. Çünkü akıl okyanuslar kadar derin ve dalgalıdır. Bizi sağ salim limana ulaştıracak olan kalp ve imandır."

Ruhunu her geçen gün imanla kuvvetlendirir. Daha, az daha, biraz daha... İman arttıkça kendini aşka aşkla teslim eder. Ruhunu teslim etmeden önce bulmak gerekir. Yüreğinde ateşi bulunca çektiği fikir çileleri su misali akıp gider. Karanlıklardan aydınlığa çıkar.

O, artık Üstad'dır.

Ateşten zehrini tattım bu okun.

Bir anda kül etti can elmasımı.

Sanki burnum, değdi burnuna "yok"un,

Kustum, öz ağzımdan kafatasımı.

Bir bardak su gibi çalkandı dünya;

Söndü istikamet, yıkıldı boşluk.

Al sana hakikat, al sana rüya!

İşte akıllılık, işte sarhoşluk!

Ebru ÖZCAN

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

SÖZÜ DİNLEYEN ADAM ARIYORUM

Belli bir yaşta olup okuma kültürüne sahip olanlarımız kişisel gelişim furçasının doğduğu dönemi hatırlayacaklardır. Ülkemizde 90’larda kendinden söz ettirmeye başlayan bu alan 2000’lere gelindiğinde, tüm ithal düşünceler gibi, çarpıcı şekilde yükselme yapmıştı. Hemen her yerde kişisel gelişimciler konuşuyor, kişisel gelişim kitapları çok satanlar listesinde ilk sıraları zorluyordu.

Bizim dünyamıza başka dünyalardan girdiği için konuya doğmak kelimesi ile giriş yapıldı. Bir alemden bir aleme, bir halden bir hale geçişi en iyi ‘doğuş’ ifade eder. İthal edilen düşünceler ile sorunlarımızın ortadan kalkacağına olan inanç, bizi bu kelimenin eşiğine götürür. Doğmak, esasen olumlu anlamda bir kelime olsa bile, burda olduğu gibi, bazı çevrelerce mal bulmuş mağribi misali ithal her düşünceye can havliyle sarılma alışkanlığını da karşılayabilmektedir. Karanlıktan kurtulmak için kişisel gelişim canlı ve taze bir umuttur. Şengül ve Acar, “Çünkü kişisel gelişim alanı incelendiğinde darbe, ekonomik kriz gibi bunalımlı dönemler, insanları yeni arayışlar, eylemler peşine sürüklemiştir. Ve çözümün kişisel gelişim ile sağlanabileceğine inanan önemli bir kesimin olduğu görülmüştür” diyerek doğru bir tespitte bulunur. Sue Knight’ın “Başarı ve başarılı bir geleceğin anahtarı insanların içinde saklıdır.” cümlesi ve benzer ifadelerle kendini ortaya koyan bu akım ‘içindeki cevheri keşfetme ve ortaya çıkarma’ yarışı başlatır adeta. Meğerse hiçbirimiz sahip olduğumuz hazinenin farkında değilmışız. Önce ne kadar güçlü ve yetenekli olduğumuzu fark etmeli, sonra bu gücü ve yetenekleri işlemeyi öğrenmeli, sonra da.... İşte işler bu “sonra da” kısmında karışır. Herkes, içindeki güçle bir an önce üst sıralara doğru yükselmeyi ve bir yerlerde yönetici, lider vs. olmayı hayal eder. Zira kişisel gelişim ilk etapta ve aciliyetli bir şekilde bu konuları ele alır. Hatta kitapların isimleri doğrudan bu kavramlardan seçilir: Yeni Liderler, İçindeki Devi Uyandır, Sınırsız Güç.... Bu isim listesi uzayıp gider. “Türkiye’de kişisel gelişim alanında ağır basan hususun, ‘kişisel kurtuluş savaşı’ olması nedeniyle hedef belirleme, motivasyon ve başarı odaklı eğitim ve kitapların daha baskın olması sonucunu doğurmuştur... İnsanların yoğun olarak rağbet gösterdiği eğitimlerin de yine hedef belirleme, motivasyon ve başarı üzerine yapılan seminer ve eğitimler olduğu söylenebilir.” Alanın popülaritesinin artması hızlı ve seri üretime geçişi de beraberinde getirmiştir. Fakat “Kişisel gelişim alanının insanlar tarafından kabul görmüş ve hızlı talep alan bir alan olması arzı da çoğaltmıştır. Fazlaca yazar tarafından alelde bir biçimde eser yazılmış olmasının, alanın gelişmekten çok genişleme eğilimi göstermesine neden olduğu söylenebilir.”

Liderlik yarışı başlar. Bunun bir yarışa dönüşmesi normaldir. Yirmi birinci yüzyıl, silahlı işgallerin yanında kültürel işgallerin görünür olduğu, kültür coğrafyasında ciddi renk değişimlerinin yaşandığı bir yüzyıldır. Maddeden beslenen, maddeyle büyüyen ve büyümek için tüketmek zorunda olanların ürettiği bir medeniyette daha çok tüketime liderlik yapacak öncülere ihtiyaç vardır. Dünyevi hırslarını besleyerek bu liderliği elde edenler mükemmel liderlik yapacaklardır. Hırs yedikçe acıkan bir canavar gibidir. Ne kadar beslerseniz o kadar isteyecektir. İşte kişisel gelişim çalışmaları veya kitapları olarak ortaya çıkan ürünlerin nerdeyse tamamı bu hırs canavarını uyandırır. Bülent Akyürek, “Modern insan sabah evden çıkınca gördüğü her şeyin sahibi olmak istiyor. Kadın, araba, mevki, güç... O, her şeyin sahibi olabilecek kapasitededir çünkü.” diyerek yaşanan tehlikeyi gösterir.

İnsanlar, şimdilerde modern psikolojiye aynı iştah ve hevesle sarılmış durumdadır. Modern psikoloji güçlü bir akım şeklinde giriş yaptı. Bizim için yeni olan akımın, kişisel gelişim furçasının eksilerini iyi yakaladığı görülmektedir. Kişisel gelişim herkesin içindeki lideri ortaya çıkarmaya kalkışınca ortada liderler yığını oluşur: Herkes liderse tebaa kim olacak, herkes yönetecekse yönetilmeye kim razı gelecek, herkes zengin olursa parayı kim yönetecek...? Kişisel gelişimin açmaza düştüğü en büyük sorun budur. Üstelik ne kadar çabalarsa çabalasın istediği performansı bir türlü yakalayamayanlar var. O halde buna bir çözüm bulunmalıdır. Çözüm sorunun içinde saklı: Bir grubu yönetici olmaya teşvik ederken çoğunluğu yönetilen olmaya ikna etmek.

Bunu başarabilmek için insana insanı sundular. Tebaa kılınmak istenen insanların önüne yem olarak

insanî zafiyetlerini attılar. Mal bulan mağribi şöyle bir silkelendi ve önünde hazır bulduğu modern psikolojiye can havliyle sarıldı. Mağribiler son üç yüzyıldır bu tavrı sürdürdükleri için arpa boyu yol alamadıklarının, eldeki bulgurdan da olduklarının farkında değiller. Slogan yine aynı; içindekini fark et! Ama bu defa içindeki kendini; kendini tanı, kendini keşfet, kendine gel, kendini sev, kendini kabul et, kendinle barış... etkili bir yöntem; güçlü hırsları olanlar kişisel gelişim yolunda hırslarını beslemeye devam ederken, beslense dahi diğerlerinin hırsına yetişemeyecek olanlar insan yığını olmaya razı gelecektir böylelikle.

Kendini fark etmesine fark edecektir ama burada kastedilen yine fitrata uygun olan değildir. Zira fitratını tanıyanı yaratılışına uygun olandan başkasını kabule ikna etmek mümkün değildir. Öyleyse madde temelli bir medeniyetten doğan modern psikoloji ilmi insanı farklı bir fitratla tanıştıracaktır. Halk kitlelerinin tanıyacağı bu fitrat yine doyurulması gereken bir fitrat olacaktır ve bu defa beslenme alanları olarak önlerine “üç F” konulacaktır; “Fato, Fiesta, Futbol”. İtalyan lider Salvador’un ifadesinde yankı bulan bu üç kavram esasında Roma medeniyetinden beri uygulanan pratiklerin sistemleştirilmiş halidir. Yakın geçmişte dünyaya gelenlerin çoğunun tercihi bu yöndedir. Yaşam tarzı olarak istekleri daha kolay(!), beslenme alanları ise kulağa daha hoş gelir.

Son yıllarda bu iki akımla birlikte büyüyen bir üçüncü gerçek daha vardı ki adı enformasyondur. Enformasyon, nesilleri etkilemekte her iki akımdan geri kalmaz. Hatta belki daha etkili olduğu söylenebilir. Artık her evde bilgi-sayarların, enformasyona araç olmak anlamında bilgisayardan daha etkili olan akıllı telefonların bulunduğu bir yüzyıla erdik. Bu yüzyılın en bilindik özelliği ise herkesin her bilgiye çok çabuk ulaşabiliyor olmasıdır. Çok kullanılan tabirle bilgi çöplüğünün ortasında kaldı insan. Doğru bilgi ile yanlış bilgiyi ayırt edebilmesini sağlayan bir ayrıca sahip olmayan veya gündeminde böyle bir ayrımı taşımayan bir kısım, bilgi yığını arasına gömülmektedir. Başka bir kısım bu kadar bilgiden usanç geldiğini söyleyerek kendisine gösterilen üç f’ye sığınır. Bir başka kısım ise, ki onlar dünyaya hırsları güçlü olarak gelenlerdir, var güçleriyle çalışmaya devam ederler. Hangi kısımdan olursa olsun ortak özellikleri ise; herkesin her konuda söyleyecek bir sözünün olmasıdır. Söz söylemek dediysek bir sanat olan ve hakikati işaret eden söz değil. Eksik kalmayalım kabilinden... Eskiler dinlemeye değer sözü tanır, söylemeyi bilen birisini bulduğunda önünde diz бүкүp oturur, kendisi sözü söyleme kıvamına ginceye kadar dinlerdi. Şimdikilerin ise ne sözü dinlemeye tahammülü ne dinlenir söz söylemeye meyli var, ne de hangi sözün dinlenmesi gerektiği ile ilgisi.

Mağribilerin yüzlerini başka yöne çevirmeye, ellerini başka umutlara açmaya ihtiyaçları yoktur halbuki. Üstünde bulundukları köklere kafalarını çevirip bir baksalar, insanın eşref-i mahlukat olduğunu, hangi donanımda yaratıldığını, güçlü yönlerini, zayıflıklarını, o zayıflıklarını nasıl kontrol edeceğini ona öğretecek ilkeler ve tecrübeler orda durmaktadır. Esasen içine düşülen sıkıntılar tam olarak köklerinden uzağa düşmüş olmanın bizzat kendisidir. “Sözü dinlemek ve en güzeline tabi olmak” ilkesini unutan mağribiler, söz söyleyen olmak telaşına kapıldığından beridir hem huzuru yitirir hem sözün sahibi olma kudretini... Söz sahipleri de yaşananlardan nasibini almış gibi; tek söz sahibi kendisiymiş hissiyatına kapılmış olanları var. Oysa söz sahipleri alçak gönüllülükleri ile söze muhtaç olanlara eğilmeli, sahip olduklarından pay etmeli, kendi verecekleri bittiğinde muhataplarının alacak yeri kaldıysa bir diğer söz sahibine yönlendirebilmeliydiler. Kabiliyetler doğru tespit edilebilmeli, herkese kendi kabiliyetince yol gösterilmeli hem enerji hem zaman boşa harcanmamalıdır. Sonuç değil süreç önemli olmalı, yolda olmanın bizzat kendisi kıymetli olmalı, bilgi ile elde edilecekler değil bilgiye önem verilmeli, bilginin bizi ulaştıracağı mertebeler değil bilgiyi bir adım öteye taşıma hedeflenmelidir. İşte meselenin tıkanıdığı yer burasıdır: sözü dinleyen insan yetiştirmek yerine sözü dinlenen insan olmak hedef olarak öne çıktığında söyleyecek sözü olmayanlardan çok ses çıkmaya başlar. Görünür olmak endişesi de işin içine girince ortalık duyduğu her kelimeyi satmaya çalışan bezirganlarla dolar. Sosyal medya mecraları tezgâh açmak için yeterince uygun pazar olunca çarşının çivisi çıkar.

Kişisel gelişim peşinde gidenler ayrı mecralarda, psikoloji deryasında çırpınanlar ayrı mecralarda, enformasyonun ağına takılanlar apayrı alemlerdedir. Olan biteni görüp hakikatin farkında olanlar bunca hengamenin arasında nerdeyse seçilmiyor. Söz’e teslim olmanın verdiği kuvvetle huzurun aydınlığını yayma zamanı oysa ki. Elinde kandil “adam arıyorum” diyerek cadde cadde sokak sokak dolanan divane misali sözü dinleyen insan aramaya çıkmalı... İlm-i kâl devri sona erdi; şimdi ilm-i hâl devri. Sözlerin en güzeline teslim olmuşların hâlimden anlayacak, hâlini düzeltecek, hâlleşecek birisi bulunduğu işte can havliyle ona sarılmalı.

Ne güzel söylemiş Hüseyin Atlansoy:

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

“gönül ki boşluğumuzdur bulunmaz batı göğünde”.

Mesele üstüne, kendi köklerinden beslenerek ciddi şekilde kafa yoranların insan fitratına uygun kapıları aralayabildikleri görülmektedir. Farklı bir pencere aralayan Mehmet Yılmaz, Şiir ve Mistisizm kitabında şöyle diyor:

“...toplumu derinden etkileyen olayların, savaş ve kargaşaların, insanların kendini güvende hissetmediği kaos ortamlarının arttığı zamanlarda tasavvufi meselelere daha fazla ilgi gösterildiği bir gerçektir... 1990’lardan sonra modern yaşamın kapitalist hesaplara dayalı karışık ilişkilerine tasavvufun sunduğu hayat, bir sükûnet ve huzur ortamı yaratma adına bireyi rahatlatmaktadır. Kentin sınırlarını çizdiği insan ilişkileri, kişinin sadece statüsüne yıllık gelirine göre itibar kazandığı bir bireyciliği öne sürer. Oysa tasavvufun sosyal hayatı şekillendirmesi bireyin kendini bir topluluğa ait hissetmesi ile başlar. Bütünün içinde birey kendini güvenli bir alan içinde bulacaktır. Bu durum modern hayatın meydana getirdiği parçalanmışlık duygusuna karşı savunmadır.

Haydar Ergülen’in “Çarşı abdalıdan sorulmaz!” sözünü aktaran Yılmaz, şunları ekliyor: “Abdalın tam tersi istikamette ilerleyen toplum hayatı abdalın nazarında ahlakî ilkelerin ve Allah sevgisinin kalplerden tamamen silindiği, paranın gücüne sahip olan her türlü oluşumun güçsüzü sildiği bir yaşama biçimi doğuracaktır.”

Yılmaz’ın da dikkat çektiği gibi, bu olumsuz yaşama biçiminin ortaya çıkmaması için eskiden beri süregelen bir disiplin olarak tasavvuf çözüm önermektedir: “Türk İslam Medeniyeti içerisinde önemli bir yer tutan, tasavvuf ve tarikat geleneğine kişisel gelişim ve insanın gelişimi açısından bakıldığında tasavvufta nefis ve nefsin ıslahı (kötü huyların ve süflî arzuların kaynağı olan nefsin isteklerinin ıslahı) önemli bir husustur... Nefis terbiye edilirse yani Allah Teâlâ ve Resulünün istediği bir hayat tarzını kendine rehber edinilirse enfes bir hale gelir ve bununla dünyada ve ahirette saadet huzur kazanılır bu da kişisel gelişimden daha farklı bir yöntem olarak kabul edilebilir...”

Zeynep Merdan ise, kişisel gelişimin ikinci ayağı olarak karşımıza çıkan insan ilişkileri meselesine estetik ve sanat penceresini açarak bakar:

“Kısa vadeli insanlar var. Yaşamımıza katılmak için değil, bizi bir bilince ulaştırmak için girmiş insanlar... Kısa vadeli insanlar çoğu zaman bir tür fırsat vadeder. Fazla seçeneğin olduğu yerde ‘fırsat’ vardır. Seçenek fazlalığı mukayese yaptırır, rekabeti tetikler. Hunharca değersizleştirir. Estetize etme becerisi vermez... Yaşamın estetiği, olağan dışılığı, saçmalığı vardır. Yaşama hedef/performans/başarı odaklı bakan tipler Steve Jobs tarzı yaşamın estetiğini ıskalayan tipleri hatırlatıyor. Zamanı, kendini, potansiyelini en verimli şekilde kullanmak elbette mühim ama hayat bazen saçmadır. Hayat bazen yenilgidir. Çünkü hayat böyle muhteşemdir... Yaşamın estetiği, yaşamın bilgeliği formüle edilemez çünkü.”

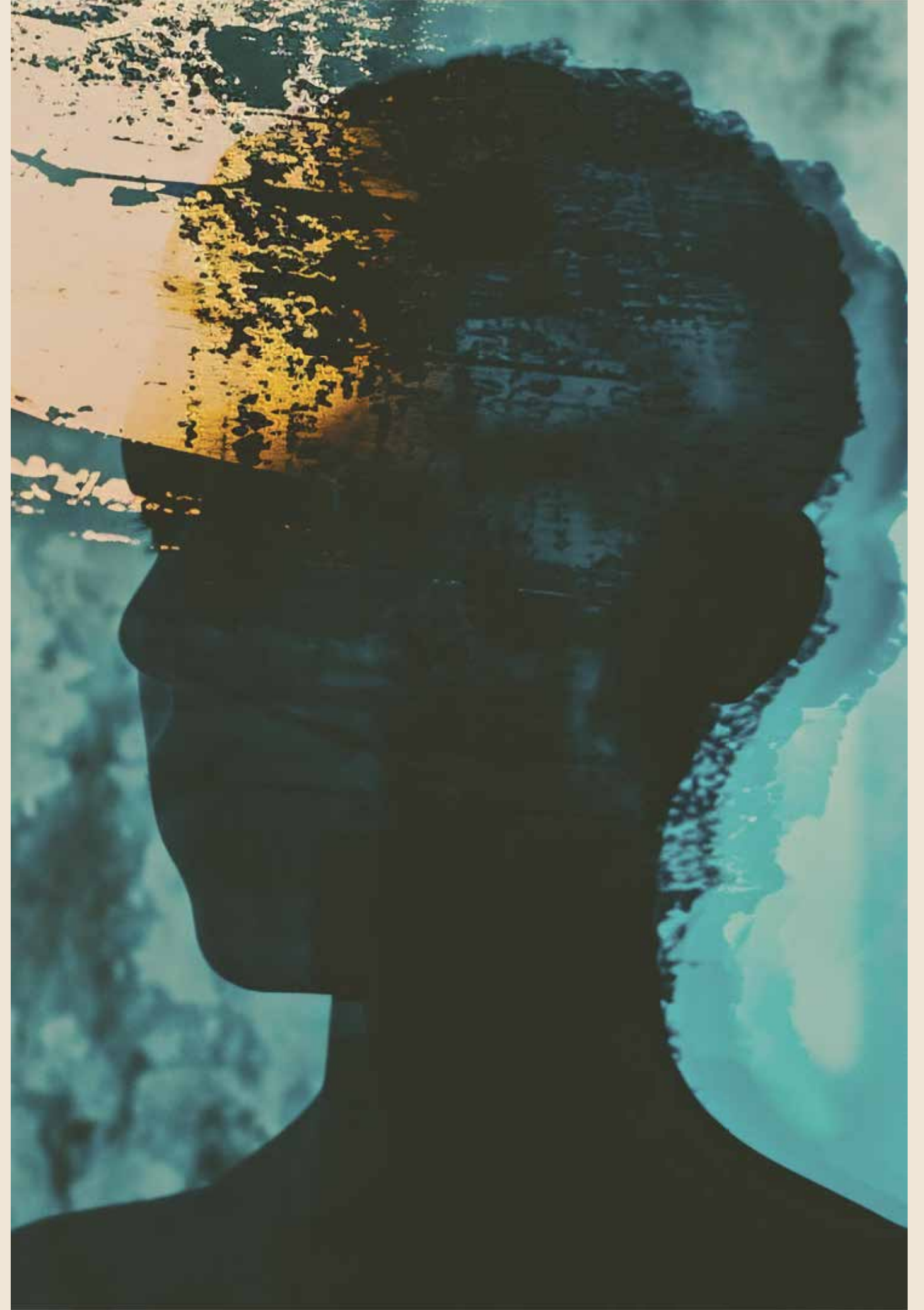
Söz tekrar Şengül ve Acar’da: “Özüne bakıldığında Türk-İslam kültürü, kişisel gelişime karşı bir tutum sergilemediği söylenebilir zira sebat ile çalışma ve iki günü birbiri ile eşit olan bizden değildir (Hz. Muhammed S.A.V.) inancıyla yaşamak, kişisel gelişime ışık tutan esaslar olarak görülebilir. Değişim, gelişim ve daha iyiyi elde etmeye çalışma Türk-İslam kültürü için de önemli değerlerdir. Ancak aradaki tek fark kişisel gelişimin inancımızın, örf ve adetlerimizin, töremizin örtüşmediği Batı’da gelişip Türkiye’ye birbir aktarılmasından kaynaklı çatışmalar olduğu söylenebilir. Dolayısıyla kişisel gelişimin söylemlerini Batı’dan birebir almak yerine benliği yükseltmenin peşinde koşmadan, hırs ve kibirden uzak bütünleştirici ve sevgi dolu söylemlerle yeni bir kişisel gelişim anlayışı ortaya koymanın Türk-İslam kültürü ile yaşanan çatışmayı ortadan kaldırabilecek bir durum olduğu kabul edilebilir.”

Gelinen bu noktada hangi sözün hangi yöne denk düştüğünü izâha lüzum yoktur. Yüzler batıya dönük bir şekilde güneşin batıdan doğuşunu beklemek yerine, “iki doğunun ve iki batının rabbinin” doğmak için tayin ettiği cihete çevrilmeli bakışlar. Doğu, güneşin ve insanlığın doğduğu yer; batı, güneşin ve insanlığın battığı. Güneşin batıdan doğmasının ne anlama geldiği ise herkesin malumudur.

Şule DAL

Kaynakça

Akyürek, B. (2010). *İçinizdeki Öküze Oha Deyin. Fincan Yayınları. Ağustos 42.baskı.*
Atlansoy; Hüseyin. (2023). “Şapur”, *Muhit Ağustos-2023*, s.11-12.
Merdan, Zeynep. “*Hakiki Muhabatı Tanıma Rehberi*”; *Muhit Ağustos 2023*. s.36-39.
Şengül, S. ve Acar, O. K. (2021). “*Türkiye’de Kişisel Gelişim Alanının Tarihçesi*”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 219-235.
Şengül, S. ve Acar, O. K. (2021). *Türkiye’de Kişisel Gelişim Alanının Özgünlüğü: Kişisel Gelişim Kitaplarının İçerikleri ve Alanın Türk İslam Medeniyeti Bağlamında Bir Değerlendirilmesi. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12 (24), 413-435
Yılmaz, Mehmet(2023). *Şiir ve Mistisizm, Çıra Yayınları, Şubat 2023. 1.baskı.*

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

SÖZÜNÜN ERİ BİR KADIN; Hz. Nesibe.

**Peygamber efendimizin hanım sahabisi Ümmü Umare (Nesibe).
Gerektiğinde cihat için kılıç kılıca dövüşen,
konu peygamber efendimiz olunca “ben” diye atılan Nesibe.**

Peygamber efendimizin Uhud savaşında “nereye baksam onu görüyordum o her yerde savaşıyordu.” buyurduğu Nesibe. Nasıl bu kadar güçlüydü, Allah’a teslim olup gerisine dik durmayı kimden öğrendi, kalbinde var olan közü kim tutuşturdu?

Mus’ab’tan öğrendi Nesibe imanı, İslam’ı, imanın getirdiği huzuru. Allah Resulü (sav)’in öğrencisinden, ilk İslam öğretmeninden. Öyle güzel temsil ediyordu ki Mus’ab, yüreğindeki iman ateşi ile hayran bırakıyordu kendine: “Bu nasıl bir insan Allah aşkına! Eğer bir Kur’an muallimi böyle ise, onun ağzından kelimeler böyle çıkıyor ise, söylediği her söz muhatapın yüreğine gidiyorsa ya Mus’ab’ı yetiştiren Allah Resulü nasıldır?”

Mus’ab’ın, Yesrib’e geldiği yıl peygamber efendimizin yanına, Mekke’ye Akabe’de söz vermeye, biat etmeye giden 75 kişilik kafilede yer alan iki kadından biriydi. Peygamberi görür görmez ilk ettiği dua “Allah’ım! Kalbimde Resulullah (sav)’in sevgisine dair ne varsa, o sevgiyi daha da ziyadeleştire.” oldu. Resul sevgisi, Rabbine olan bağlılığı ellili yaşlarına vardığında bile bir gencin iman hevesi kadar güçlü kaldı. 75 kişi Mekke’de gönülden biat etti. Resulullah (sav)’in davasına ne olursa olsun sahip çıkacaklarına söz verdiler. Yesrib’e tekrar döndüklerinde Suffa da öğrendiklerini sofralarına taşıdılar. Nesibe de ailesine anlattı, peygamberi, Allah Resulü (sav)’in dinini. 2 yıl sonra, Bilal Bedir Savaşı için Müslümanlara seslendi. Nesibe’nin eşi Zeyd ibn Asım ile büyük oğlu Abdullah ibn Zeyd Bedir meydanında göğüs göğse çarpıştılar. Nesibe ve küçük oğlu Habib askerleri tedavi etmek, onlara su vermek gibi yardımlarda bulunuyordu. Uhud Savaşı’nda sadece bununla kalmayacaklardı. “Resulullah(sav) Uhud’un meydanında müşriklerle savaşacak ben evde mi oturacağım?” Diyen Nesibe, oğlu ile birlikte askerleri tedavi etmek için gereken birkaç malzeme ile savaş sahasına yola çıktı. Nesibe öğretmeninin şehit oluşunu gördü, peygamberin etrafının nasıl müşriklerle sarıldığını, savaşın Müslümanların aleyhine işlediğini gördü.

Bir ah etti üzüntü ile, dayanamadı daha fazla olanları izlemeye. Mus’ab’a doğru koştu onun kılıcını almak için. Hz.Ali de koştu Mus’ab’a elinde tuttuğu sancağın düşmemesi için. Müşriklere ne olursa olsun dimdik duracaklarını, davalarında kararlı olduklarını göstererek tuttu sancağı, Müslümanların özgürlüğünün sembolünü. Artık Uhud savaş alanında Nesibe bir askerdі. Korkusuzca dövüşüyor, kılıcının müşriklere savuruyordu. Yaşına bakmadan, Allah adına o meydanda kılıç sallıyordu. Öyle ki peygamber efendimiz(sav) Uhud’dan bahsederken “o gün önümde Nesibe vardı, sağımda Nesibe vardı, solumda Nesibe vardı, arkamda Nesibe vardı, nereye döndüysem Nesibe oradaydı” buyuracaktı. Nesibe, oğlu Abdullah ibn Zeyd’i gördü. Ona “Resulallah (sav)’i bulalım. Biz ölelim ama ona bir şey olmasın” dedi. Ölecek biri varsa bu Resulallah(sav) olmazdı. Nesibe olmalıydı, Mus’ab olmalıydı, Hamza olmalıydı ama Rasulallah(sav) olamazdı. O’nu gördü Nesibe ve oğlu, etrafında sadece on kişi vardı. Müslümanlardan sadece on kişi. Ordu darmadağın olmuştu. Nesibe elinde Mus’ab’ın kılıcı peygambere siper ediyordu kendini, onun kalkanı olurken tam on üç yerinden yaralandı. Oğlu ise kanlar içindeydi, yüreği sızladı. O da bir anne idi. Bir bez aldı eline oğlunun yaralarını sardı. “Bugün durma zamanı değil. Şimdi Resulullah (sav)’in yanında ölme zamanı.” dedi ve oğlunu yaralı haliyle savaş meydanına gönderdi. Resulallah(sav), Nesibe’nin yaptığı her şeyi görüyordu. Bütün fedakarlıklarına, bütün teslimiyetine şahitti. Nesibe’nin oğluna buyurdu ki; “senin annenin yaptıkları vallahi Uhud meydanındakilerin yaptıklarının çoğundan daha güzel bir ameldir”. Abdullah bu müjdeyi annesine vermek için ona koştu. Nesibe o gün peygamber efendimiz (sav)’den cennette ona komşu olmak için dua istedi. Peygamber efendimiz(sav) o an, Nesibe’yi hiç bekletmeden dua etti. “Allah’ım, sen Nesibe’yi ve onun ehli beytini cennette bana komşu eyle!” Bu duanın üzerine Nesibe “Ya Resulallah, başıma ne gelirse gelsin vallahi artık gam yemem.” dedi ve daha şevkle savaşmaya devam etti. Uhud Savaşı’nda aldığı yaraların iyileşmesini bir yıl boyunca bekledi. Daha sonra Mekke’nin fethinde, Huneyn Savaşı’nda, Nesibe “ben” diyerek peygamber efendimiz ve dava uğruna vuruştı. Yaşına bakmadan, peygamberi ve onun davası uğrunda korkmadan başı dik bir şekilde. O, Akabe’de biat edip, sözünü tutanlardandı.

Zehra GEZMEZ

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

Din İçin Neden dil Öğrenilmeli

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

“Ben şahitlik ederim ki Allah’tan başka ilâh yoktur ve ben yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed, O’nun kulu ve Resulüdür”

İnsanların başkalarıyla anlaşabilmesi için dil en önemli araçlardan biridir. Çünkü insanların duygularını, düşüncelerini anlayıp onlarla empati kurmamızda büyük bir rol oynar. Ve biz Müslümanlar da tüm din sahipleri gibi, İslam dininin yayılması ve baş-ka milletler tarafından öğrenilmesini isteriz. Bunun için İslam hakkındaki doğru bilgileri farklı dillerde tebliğ etmemiz gerekir. Tebliğ sözlük anlamına göre, bir şeyi veya bir haberi ulaştırmak anlamına gelir; kelim ilminde ise, peygamberin yükümlü olduğu tebliğ görevi, onların vahiy yoluyla aldıkları bilgiyi insanlara ulaştırması demektir. Fakat sadece peygamberler tebliğ ile görevli değildir, bizler de tebliğ yapmaktan sorumluyuz. Eğer geçmişten günümüze Peygamberimiz dışında kimse tebliğ yapmasaydı dinimiz bugüne kadar ulaşamazdı.

Farklı dillerde iletişim kurarak, İslam’ın evrenselliğini vurgulayabilir ve insanlara İslam’ın insanlık için taşıdığı mesajları tebliğ edip daha iyi bir şekilde açıklayabiliriz. Farklı dillerin bilgisi, insanlara İslam’ın özünü ve derinliğini kavramalarına yardımcı olurken, aynı zamanda onların sorularını daha iyi yanıtlayabilmemizi sağlar. Fakat bizler şu an bunu yapmakta büyük bir zorluk çekiyoruz çünkü birçoğumuzun yabancı dil bilgisi yok. Bu nedenle ülkelerimize, şehirlerimize gelen insanlar, İslam dini ile hiç karşılaşmadan geri dönüyor ve bu; biz Müslümanlar için utanç kaynağıdır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim bir yolculuk yaparsa, onun ilmiyle yola çıkmasını tavsiye ederim.” (Tirmizi)

Bu hadisten anlaşıldığı gibi, yolculuk yaparken bile ilim talebinde bulunmak önemlidir. Bu ilim, sadece dini bilgiyi değil, aynı zamanda farklı kültürleri ve dilleri anlamayı da içerir. İslam’ı tanıtmak isteyen bir Müslüman, farklı dilleri öğrenerek ve iletişim becerilerini geliştirerek insanlarla daha etkili bir şekilde iletişim kurabilir. Bu nedenle, dil bilgisi ve iletişim becerileri, İslam’ın evrensel mesajlarını yaymak ve insanları aydınlatmak için vazgeçilmez araçlardır.

Sahabe-i Kiram içerisinde yabancı dil bilen var mıydı? Var ise kaç dil biliyorlardı? Ne dersiniz, araştırmaya değer mi?

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

“I bear witness that there is no god but Allah, and I bear witness again that Muhammad is His servant and Messenger.”

Language is one of the most important tools for people to communicate and understand each other’s emotions and thoughts, enabling us to empathize with them. And like all followers of religion, we Muslims also desire the spread and understanding of Islam among other nations. For this purpose, it is necessary for us to convey accurate information about Islam in different languages.

According to the dictionary, ‘tebliğ’ means to deliver something or news; in the science of speech, it means the duty of conveying what the prophets are obliged to, which is to deliver the knowledge they receive from revelation to people. However, not only prophets are responsible for conveying, but we are also responsible for it. If no one other than our Prophet had conveyed from the past to the present, our religion would not have reached today.

By communicating in different languages, we can emphasize the universality of Islam and convey to people the messages that Islam carries for humanity more effectively. The knowledge of different languages helps people understand the essence and depth of Islam while allowing us to better answer their questions. However, we are currently struggling to do this because many of us do not have knowledge of foreign languages. Therefore, people who come to our countries and cities return without encountering the religion of Islam, and this is a source of shame for us Muslims.

The Prophet Muhammad (peace be upon him) said: “I recommend traveling with knowledge.” (Tirmidhi)

As understood from this hadith, seeking knowledge even while traveling is important. This knowledge includes not only religious knowledge but also understanding different cultures and languages. A Muslim who wants to introduce Islam can communicate more effectively with people by learning different languages and improving their communication skills. Therefore, language skills and communication skills are indispensable tools for spreading the universal messages of Islam and enlightening people.

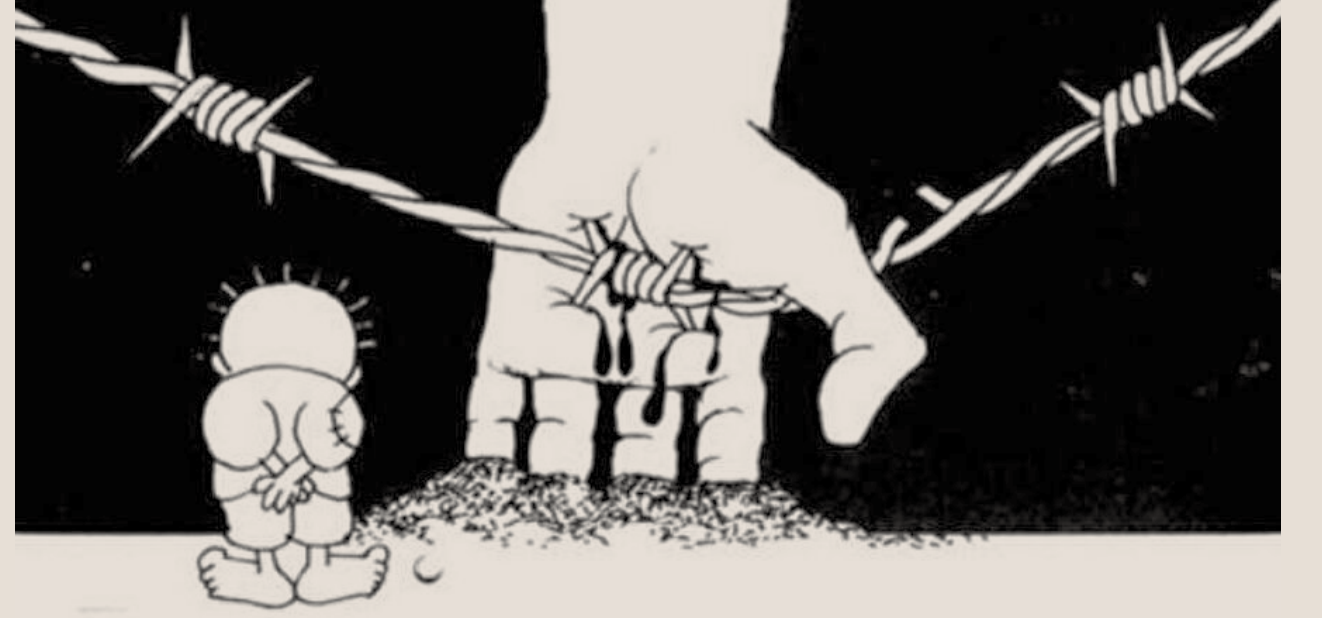
Did any of the Sahaba (companions of the Prophet) know foreign languages? If so, how many languages did they know? Do you think it’s worth researching?

Beyza TUNCAY- Fatma Zehra KIRANLI

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

Yusuf’un Kardeşleri

Yusuf’un kardeşleri yaptılar yine yapacaklarını!

“Coğrafya kaderdir” demiş İbn Haldun. Az demiş. Kaderin coğrafyası vardır diye ekleseymiş.

Kaderin coğrafyasını bilir misin? Bazı kaderler yaşanmak için coğrafya seçer. Seçilen coğrafyayı kader yeniden doğurur. Kimi coğrafyalar kader yazar, kimi kaderler tarih. Bazı anaların devlet doğurması, bazı anaların şehir doğurması gibi.

Yusuf’un kuyuya atıldığı coğrafya, Kenan İlleri! Kaderi vardır o coğrafyanın; tarih yazdırır. Kaç Yusuf yiter, bir Kenan iline, kaç Yusuf kurban gider?

Tarih Yusuf’un kardeşlerini yazar; kardeşler, Kitab’ı yeniden yazar. Hasetleri sade Yusuf’a değildir! Yazarlar; kara kadını, oğlu İsmail’i. Dedik ya; kaderler coğrafya doğurur, analar vardır şehir doğurur diye. Hacer yalnızca bir evlat doğurmaz bir şehir doğurur. Şehirlerin efendisinin, güvenli beldenin anasıdır Hacer. Doğurduğu sadece kendi kaderi değildir. ‘Allah onun ne doğurduğunu çok iyi bilir.’ Allah korumasa O’nu da kuyuya atarlardı.

Tarih İsmail’in kardeşini yazar; kardeşin haberi, getirilen bir müjdedir. Sare’nin gördüğü düş, yüzünde bir gülüştür. Dedik ya; kaderin coğrafyası vardır, analar vardır devlet doğurur diye. Sare bir evlat doğurmaz sadece, bir devlet doğurur. Sare’ye müjdelenen torun devlettir. “Gökte kurulup yere indirilen şehir”de kurulan devletin anasıdır Sare. Doğurduğu sadece kendi kaderi değildir. ‘Allah onun ne doğurduğunu çok iyi bilir.’ Allah korumasa O’nu da kuyuya atarlardı.

Yakup’un çocukları, Yusuf’un kardeşleri yaparlar yapacaklarını. Coğrafyayı ihanetin rengine boyarlar. Yusuf, bir düş görür. Yakup’un yüzüne bir gülüş içine korku düşer, Yusuf’un kaderine yalnızlık. Yusuf, kuyunun dibinden geçip saray’ın yoluna düşer. Kapılar kapanır açılır, açılır kapanır.... Yakup’un payına güzel bir sabır, kardeşlere kalışlık düşer.

Yusuf başka düş görmez, düşlerin dilini çözer. Tarih Yusuf’tan sonra, bir düş daha görür. Bir ana daha bir evlat doğurur. O evlat doğdu diye kundaktakiler canından olur. Seçilen çocuğu doğuran anaya “Korkma” denir; “şüphe yok ki biz, onu sana veririz...”. Musa’nın anası bir evlat doğurmaz sadece. Bir kitap doğurur, yasa-şeriat doğurur. Kral yıkıp kural koyan başkaldırının anasıdır O. ‘Allah onun ne doğurduğunu çok iyi bilir.’ Allah korumasaydı O’nu da kuyuya atarlardı.

Coğrafya, kaderini yaşar. Sare’nin torunları devlet olur. Gökte kurulan şehir, Yusuf’un kardeşlerine yurt olur... Kader, coğrafyasını inşa eder. Hacer’in torunları şehir kurar. Temellerinden yükseltlen bir merkez olur. Kadere doğruyol olur. Hacer’in doğurduğu şehirde doğan Sare’nin düşünden yol bulur. Bir gece ansızın yola koyulur kardeşlerini bulur...

Coğrafyaların kaderi vardır dedik ya; Kenan illerinin rengi ihanete boyanık bir kere! Ne yapsa arıtamaz rengini. Yahya’ya bağışlanan can, İsa’ya üflenen nefes yetmez... Nice kutlu analar nice erler doğurur bu coğrafyada. Kaderini değiştiremez doğanlar Kenan İllerinin. Doğruya yalnızlık, eğriye ihanet düşer bu coğrafyada. Yusuf’un kardeşleri fena boyadılar. Ne Yusuf’ların kaderi değişiyor ne kardeşlerinin. Analar evlatlar doğurmaya devam ediyor. ‘Allah onların ne doğurduğunu da çok iyi biliyor.’

Sare, devlet doğurur; Hacer, şehir. Kenan illeri Sareler Hacerler dolu. Yusuf’u bitmez Kenan illerinin. Analar, nice kahramanlar doğurur. O yüzden “Yusuf bulunur Kenan bulunmaz”; Kenan yiterse bulunmaz.

Sen, Anadolu’nun doğurduğu! Senin kaderinin coğrafyaları var tarihin ipine şehirler devletler olup dizilen. Kaderin Kenan İllerini işaret ederken, kuyular ağzı açık beklerken kör sağır kesilemezsin. Yusuf’u çek kuyudan, çağır zindandan, kuyuyu kapat artık. Yürürsen ayaklarına bir Kudüs gücü bağışlanır...

Ah o Yusuf’un kardeşleri, yaptılar yine yapacaklarını!

Şule DAL

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

Siyonist Emperyalizmi Nedir?

Siyonist kelime anlamı itibariyle tarihî İsrail toprakları olarak tanımlanan topraklarda bir Yahudi devletin asırlar sonra yeniden kurulmasını destekleyen, savunan ve Yahudi milliyetçiliğini temel alan ideolojik fikir hareketidir. Emperyalizm ise belli bir güce sahip bir devletin başka devletler, milletler ve topraklar üzerinde onların rızası olmadan egemenlik kurma çabasıdır.

1986 yılında Thedor Herzl, Yahudi Devleti isimli bir kitap yazar. Avrupâ'da birçok devlette kitabın öne sürdüğü iddialar tartışılır. Bundan bir yıl kadar sonra, İsviçre'nin başkenti Basel'de 29 Ağustos 1987'de Dünya Siyonist Teşkilatı Kongre'si yapılır. Bu program çerçevesinde "Siyonizm Yahudi halkı için Filistin'de kamu hukukunun güvencesi altında bir yurt kurulması amaçlanmaktadır."

Filistin topraklarında olaylar yüzyıllardır var. Kudüs'ün önemi, sadece Müslümanlar için değil tüm semavi dinler için büyüktür: 3 dinin ortak atası olan Hz. İbrahim'in kurban kestiği kabul edilen Hacer-i Muallak kayasının Kudüs'te bulunması, Süleyman Mabedi'nden geriye kalan tek parçanın, Ağlama Duvarı'nın Kudüs'te olması Yahudiler için; Hz İsa'nın çarmıha gerildiği, yıkanıp yağlandığı ve gömüldüğünün iddia edildiği Kıyamet Kilisesi ve ahir zamanda Hz. İsa'nın ineceğinin kabul edildiği Zeytin Dağı'nın burada olması Hristiyanlar için; ilk kiblesinin burada bulunması, Hz. Muhammed (sav)'in Miraca buradan çıkması Müslümanlar için hiç şüphesiz Kudüs'ü çok önemli kılmaktadır. Cenâb-ı Allah'ın(cc), Mescid-i Aksa'dan söz ederken etrafının mübarek kılındığını ifade etmesi çok manidardır: **"BİR GECE KENDİSİNE BAZI AYETLERİMİZİ GÖSTERELİM DİYE KULUNU MESCİD-İ HARAM'DAN ÇEVRESİNİ MÜBAREK KILDIĞIMIZ MESCİD-İ AKSA'YA GÖTÜREN ALLAH(CC) EKSİKLERDEN MÜNEZZEHTİR. O GERÇEKTEN HER ŞEYİ İŞİTMEKTE VE GÖRMEKTEDİR"** (İsra Suresi,1. Ayet)

İsra-miraç olayında devir teslim vardır. Allah İsra-miraç gecesinde bu mekanı bütün peygamberlerin ruhlarının şahitliğinde Resulullah (sav)'e teslim etmiştir. O da bu mübarek beldeyi ümmetine miras olarak devretmiştir.

Yıllarca Avrupa Devletleri tarafından canice katledilen Yahudiler, Osmanlı yönetiminde 401 yıl barış

huzur güven ortamında yaşamalarına rağmen, Avrupa'yla işbirliği içerisinde Filistin'de Yahudi devleti kurmayı hedeflemişlerdir.

Filistinde bir Yahudi Devleti kurulmasında sadece Siyonizm örgütü değil başta İngiltere olmak üzere birçok Avrupa Devleti etkin rol almaktadır. Bundan yüzyıl kadar önce, Basel Dünya Siyonist Teşkilatı Kongresi'nden sonra, 2. dünya savaşına kadar planlı bir göç dalgası başlamış oldu. Tarihler 2 Kasım 1917'yi gösterdiğinde, İngilizler ve Yahudiler arasında daha sıkı bir ittifak oluştu. Tarihî Balfour Bildirisi ortaya çıktı. İngiliz Dış İşleri Bakanı Balfour: "FİLİSTİNDE YAHUDİ HALKI İÇİN BİR MİLLÎ YURDUN KURULMASI OLUMLU KARŞILANDI." açıklamasını yaptı.

İngilizlerin bu kararı desteklemesinde bir başka sebep ise belli bir çoğunluğu olan Protestan kültürün etkisi. Protestan kültürde, Yahudiler'in kutsal topraklara dönüşünü tasvip eden ve uzun geçmişi bulunan ideolojik bir anlayış vardır.

1917 sonunda Kudüs, Osmanlı himayesinden çıktı. 1918 yılında İngilizler, Filistin topraklarının tümünü ele geçirdi. Bu tarihten itibaren o topraklarda zulüm ,acı gözyaşı hiç eksik olmamıştır .

Cemiyet misakına göre, işgal edilmiş topraklar üzerinde yaşayan sınıftakiler kendilerini ayakta tutacak teşkilatlanmalarını tamamlayıncaya kadar mandater devletin idari tavsiye ve yardımlarında bulunabilirdi. Sonra oralarda yaşayan halk çoğunluğu, geleceklerini belirleme hakkı doğrultusunda bağımsızlık kazanacaklardı. Bu plan çerçevesinde Yahudiler, dünyanın dört bir yanından Filistin topraklarına göçler başlattılar. Filistin'de yaşayan Araplar da İngiliz işgalinden kurtulup bağımsız devlet kurmak için çabalıyorlardı.

11 Mayıs 1942 yılında, ABD 'nin New York kentinde, Biltmore Hotel'de gerçekleştirilen konferansta ilk kez Filistin'de bir Yahudi yurdu kurulmasından bahsedilmiştir. Böylelikle dünya güçleri sahneye tamamen çıkmış oldular. Bu sırada Arap-Yahudi savaşları devam etmekteydi. 1947'de yapılan BM Genel Kurulu'nda Filistin topraklarının iki halka taksimi önerildi. Genel kurulda etkin olan ve öneri teklifinde bulunan büyük(!) devletler gerekli oy sağlanması için küçük(!) ülkeleri rüşvet veya şantajla kendi yanlarına çektiler. Bu durum esasında oylama neticesinde alınan kararı, devletlerin kendi iradeleriyle karar almamamış olmaları sebebi ile hukuken geçersiz bir karar kılıyordu.

Taksim kararı sonucu Filistin toprakları yedi kısma ayrılıyordu: üçer bölge Yahudilere, üçer bölge Araplara, yedincisi olan Yafa ise Yahudi toprakları içinde Araplara verildi. O dönemdebölgelerde yaşayanların nüfusuna bakıldığında; nüfusun %60 Müslüman %31 Yahudi %8 Hristiyan %1 diğerleri şeklindedir. Taksim kararında bölüştürülen topraklar içinden %56,4 Yahudilere verilmiştir.

İngiltere 15 Mayıs 1848 yılında manda idaresini bitireceğini söyledi. Bunun üzerine bir grup Siyonist Yahudi önder, 14 Mayıs 1948 tarihinde İsrail isimli devletin kurulduğunu ilan etti. Bu ilandan birkaç dakika sonra ABD yeni kurulan devleti tanıdığını duyurdu.

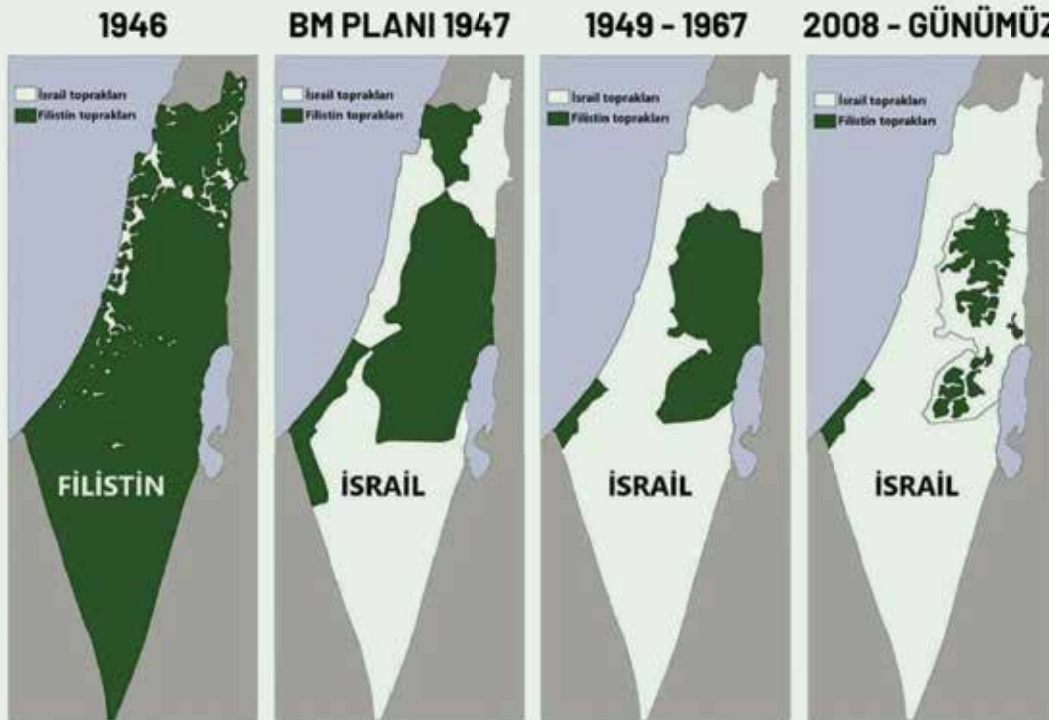
1949 Arap-İsrail savaşlarında İsrail askerî güç kullanarak taksim kararında Araplara verilen bölgeleri işgal etti. Bu işgal Filistin'in %78'i demektir. Oysa askerî güç kullanılarak işgal edilmesi 1945 tarihli BM Genel Kurulu kararı gereği (2-4. madde) yasaklanmıştı. Buna rağmen istisnalar dışında o topraklardan çekilmemişlerdir. Bu durum için BM tarafından herhangi bir yaptırımda bulunulmamıştır. Bu olaylar göz önünde bulundurulduğunda yaşananların sistematik olarak uygulamaya konulmuş, planlı bir proje olduğu görülmektedir.

Mescid-i Aksa, kutsal kılınmış üç mabeden biridir ve bugün en öksüz olanıdır. Biz müslümanların mirasıdır. Mescid-i Aksa günümüzün en büyükh cihadıdır. Davası olmayanın sevdası hakiki olmaz. Kudüs bizim ilk göz ağrımız, ilk kiblemiz, arşın kapısı, peygamberlerimizin mirasıdır ve ilelebet İslam sancağı olacaktır.

Bir Filistin vardı ve hep var olacak.

Aişe Hümeysra YAZICI

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

GÜNEY AFRİKA

Kara kıtanın güneyinde bulunduğu için Güney Afrika ismiyle meşhur olmuş Güney Afrika Cumhuriyeti'nin, yürütme başkenti Pretoria, yaşama başkenti Cape Town, yargı başkenti Bloemfontein olmak üzere üç başkenti bulunur. Sloganı "Farklı Milletler Birleşiyor" olan Güney Afrika'nın nüfusu 2019 tahmini sayımlarına göre 59.622.350'dir.

Güney Afrika, Afrika kıtasının teknolojik ve sanayi olarak en önde gelen ülkelerindendir. Ülke coğrafya olarak da çeşitlilik içerir; sınırları içerisinde çöl, sulak alanlar, çayırılık alanlar, ılıman ormanlar ve yağmur ormanları bulunur. Güney Afrika aynı zamanda kültürel açıdan da Afrika kıtasının en çeşitli ve zengin ülkelerinden biridir. Gökkuşáğı Ulusunun Ülkesi olarak bilinir.

Çok renkli olan Güney Afrika bayrağı, 1994'te tasarlanmış ve kabul edilmiştir. İki koldan gelip ortada yatay olarak birleşen yeşil şerit toplumun birçok etnik kökenden gelip bir bütün oluşunu simgeler. Renklerin özel bir anlamı bulunmaz ama kırmızı, beyaz ve mavinin Avrupalı kökeni; Siyah, yeşil ve sarının da Afrikalı kökeni temsil ettiği düşünülür. Güney Afrika'nın simgeleri Mavi Turna Kuşu, Kral Protea Çiçeğı, Keseli Ceyla ve Afrika Sarıçam Ağacı'dır.

Johannesburg'un kuzeydoğusunda yer alan Sterkfontein Mağaraları'nda 2-3 milyon yıllık insansı fosiller bulunduğu için burası "İnsanlığın Beşiğı" olarak anılır. Dünyanın en büyük elması Güney Afrika'da bulunmuş ve 9 büyük 96 küçük parça olarak kesilmiştir. Başka bir doğal harika ise Cape Town'da koruma altında olarak yaşayan yaklaşık 3.000 bireylik bir penguen kolonisidir.

Tüm bunlarla birlikte Güney Afrika, özellikle 7 Ekim'de başlayıp hala devam eden Gazze'deki katliamlara karşı koyan, bu katliamlara karşı resmi bir şekilde mücadele veren ilk ülkedir. Ülke bu konuda ellerindeki tüm delilleri kullanarak İsrail'e dava açmış, tüm dünyaya Gazze'de yaşananın bir soykırım olduğunu ispatlamıştır. Uluslararası güçleri harekete geçirmek için çabalamışlardır.

Güney Afrika, geçmişte kendilerine karşı yapılmış olan sömürgecilikten yavaş yavaş kurtulmaya ve

kendi kaynaklarını ele geçirmeye başladı. Bu da ülkenin artık daha rahat bir şekilde yaşayacağına ve kendi kendini daha düzgün bir şekilde yönetmeye başlamasına işaret ediyor.

Darısı Filistin'in ve tüm mazlum coğrafyaların başına.

Fatma Zehra KIRANLI

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

BOYKOT

BOYKOT

İşe yarar!

BOYKOT NEDİR?

Belli bir amaç doğrultusunda bir kimseyle, bir yerle, bir topluluk, kuruluş ya da bir ülkeyle her türlü ilişkiyi kesme kararına boykot denir.

BOYKOT NE İŞE YARAR?

Bilinçli ve katılımı yüksek olan topluluklarca yapılan boykot ciddi anlamda etkiye sebep olur. Boykot, boykot edilen yerlerde ekonomik kayıp ve insanların nezdinde değer yitimi sonuçlarını doğurur. Bu durumdan kurtulmak için boykot edilen devlet, kurum veya kuruluşların davranış değişikliğine gitmesi beklenir.

Tek tek bireylerden oluşan toplulukların, her bireyinin hassasiyetle yürüttüğü boykot, derinliğine bir etki bırakacak, sadece bir veya birkaç kişinin değil, onlarca hatta yüzlerce insanın hayatını kurtarmış olacaktır.

NASIL BOYKOT EDİLMELİ?

Kullandığımız kredi kartları,
giyindiğimiz kıyafet,
içtiğimiz içecek,
yediğimiz yiyecek,
kişisel bakım ürünleri,
temizlik ve kişisel hijyen ürünleri,
binit markaları....
Hepsi itina ile araştırılmalı ve dikkat gösterilmelidir.

Sadece bir kişinin tüketimi için üretilen her bir ürünün, sadece bir kişi tarafından terk edildiğinde gerçekleşecek etkinin bilincinde ol.
Çocuklara boykotu öğret, uygulayarak göster. Kuşaktan kuşağa aktar.

Kur'an'ın indirilen ilk ayeti 'oku'dur.

İstiklal Marşımız 'Korkma' ile başlar.

Boykot aynı zamanda milli kalkınma hamlesine dönüşmelidir.

Unutma!

Müslüman olmak için önce insan olmak gerekir.

Boykot insanlık işidir.

Hatice Kübra BAYRAK

Osmanlı İmparatorluğun'da Kudüs

Kudüs ve izleri , o kadar derindir ki herkes bu izlere sahip olmak ister. Bu eşsiz şehir, sadece dini açıdan değil, aynı zamanda tarihsel ve siyasi bağlamda da büyük öneme sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu, Kudüs'ü fethederek 1517'de Mısır' ı ve diğer Levant bölgesini ele geçirdiğinde, şehri önemli bir İslam merkezi olarak kabul etti. Osmanlılar, Kudüs'ü fethettikten sonra şehrin ismini Kudüs-ü Şerif olarak değiştirdi. Kudüs Osmanlı yönetiminde en parlak dönemini Kanuni Sultan Süleyman döneminde yaşadı. Bunun en büyük sebebi ise Kanuni Sultan Süleyman'n yaptırmış olduğu eserlerdir.

- Bâbu'l-Halîl Sebili
- El Vâd Sebili
- Bâbu's-Silsile Sebili
- Bâbu'n-Nâzır Sebili

Ayrıca bu dönemde ibadethaneler onarılmış, su kanalları yapılmış, ve evler kaleler onarılmıştır. 1831 yılında Vahhabiler Kudüs dahil olmak üzere kendi görüş ve kültürlerini Arap Yarımadası-na asimile etmek istiyordu bu durum büyük isyanları da beraberinde getirdi. O dönemki hükümdar olan II.Mahmud isyanların bastırılması için valiler gönderdi. Ve Kudüs tekrardan Osmanlı imparatorluğunun sınırlarına yerleşti.

Osmanlı imparatorluğunun mukkaddes şehir Kudüs'ü kaybetmesi de Osmanlı imparatorluğunun çöküşünün bir sembolüdür. Bu olay 1917 yılında Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiliz güçlerine karşı yenilmesiyle gerçekleşmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Kudüs'ü kaybetmesi, İmparatorluğun Orta Doğu'daki topraklarının çöküşünü hızlandırdı ve sonrasında imparatorluk topraklarının paylaşılmasında bir dönüm noktası oldu. Savaşın sonunda, Osmanlı İmparatorluğu'nun topraklarının büyük bir kısmı, İngiltere ve diğer müttefikler arasında paylaşıldı ve modern Orta Doğu'nun sınırları çizildi. İngiliz Mandası altında Filistin topraklarına geçti ve bu, İsrail-Filistin çatışmasının temellerinden birini oluşturdu. Bu olay, Orta Doğu'nun modern tarihinde önemli bir dönemeç olarak kabul edilmiştir. Ve bölgedeki siyasi ve toplumsal yapıları derinden etkileri bulunmaktadır. II. Abdülhamid Siyonistlerin ve Siyonizm'e yakın vakıfların buralardan toprak almasını engellemek için elinden geleni yapıyordu. Yahudilerin önderi Theodore Herzl, Filistin'in kendilerine satılması halinde Osmanlı'nın borçlarının kapatılacağını söylemiştir. II. Abdülhamid kendisine: “Bir karış dahi olsa vatan toprağını satmam, zira bu vatan bana değil milletime aittir.” diyerek Kudüs'ün ve Osmanlı'nın birlikteliğini ve önemini vurgulamıştır.

Ayşenur KAYA

İMAM HATİP RUHU

Mezarlık ile cami arasını mekân tutmaktan ötürü kendini bahtiyar sayan bir nesildik biz. Buluşmalarımızı saatlere göre değil, namaz vakitlerine göre ayarlar; yer seçimine gelince her nedense ulvi, otantik ve kutsi noktalarda karar kılardık. Dostluklarımız kadim geleneklere kadar uzanır, birlik ve dirlik içinde yaşamayı şiar edinirdik. Coğrafyamız Afganistan'ı, İran'ı, Keşmir'i kucaklayacak kertede uzun ve geniştii vaktiyle.

Ağlamayı edepten bilir, mümkün oldukça gülmekten kaçınırdık. Veriden çok irfanı, bilimden ziyade ilimi kanıksamanın kıvancıyla gönenici içerisinde yaşardık. Doğru-dürüst, dindar ve muhafazakâr hayat sürmeyi öğrenmiştik o yıllarda. Her ramazan erimi derin coşku, neşe ve hazla dolardı içimiz. İftar vermek için yarışır, sahura kalkıncaya değin okumalarımızı zenginleştirmek adına amansız mücadeleler sergilerdik.

“En iyi insan, dindar olandır.” kavlinde yola çıkarak hayat felsefemizi yaratıcımızın rızasına uygun biçimde şekillendirmeye azami kertede dikkat ederdik. Ne geçmişin takıntılarına ne geleceğin muhal safsatalarına kulak asardık. Kutsal bildiğimiz neyimiz varsa tahrir ve tahrif olmasın için büyük özverilerde bulunurduk.

Dersleri boşlamaz ve fakat haddinden fazla abartanlara da hayret yüklü gözlerle bakmaktan kendimizi alamazdık. Çünkü bizim için İmam Hatipli olmak emsali görülmemiş bir ayrıcalıktı. Ve her imam hatipli bu ayrıcalığı bırakın taşımayı, hakkı ve layıkıyla yaşayacak kadar derin ve donanımlıydı. En azından biz böyle bilir, umardık.

Hocalarımız daha ziyade taşralıydı. Çoğu mütevazı, ilim ehli, irfan sahibi, mütedeyyin ve mütevekkil insanlardı. Dış dünyanın sahteliklerine, afli ve frapan görüntülerine karşı her daim teyakkuz halde tutarlardı bizi. Öyle ki onların sayesinde kenetlenmiş parmaklar gibi, bir yapının kare taşları ya da vücudun organları misali ben'den geçerek biz'e ulaşmış, biyolojik kardeşliğin de ötesine taşarak asıl kardeşlik olgusunun dini duygular içerisinde teneffüs edildiğinin idrakine varmıştık.

Berberlik ve dayanışma dürtüsü olmazsa olmazlarımızdandı. Kimin canı yansa bir ağızdan inler, kimin yüzü gülse hep birlikte havalara uçardık. Sıkıntılı zamanlarımızda yekvücut hareket eder; kurtuluşa erinceye kadar tek yürek çarpardık. Böylesi bir sevgiyi, dostluğu ruhumuza aşılamişti okulumuz. Ne ki zamanla okuduğumuz kurumlar evrilip çevrildi. Mezunlarımız hatırı sayılır mesleklerle kariyerlere yükseldiler. Haytasından tutun da başbakanına kadar her ortamda mümessiller yetiştii içimizden.

Teneffüs ettiğimiz iklimler, coğrafyalar ne derece değişirse değişsin; hayata bakış açımız, reverans noktalarımız hiçbir zaman değişmedi.

Sloganımız evvelden hazır ve nazırdı zira: “Mesleğin ne olursa olsun, en iyisi ol!”

Fıtratı gereği iyicil tevafuklarla kötücül tesadüflerin cenderesinde hayata tutunmaya çalışan mensup ve mezunlarımız ‘din ile dünya’ tercihi arasında kaldıklarında dünyayı toptan boşlamadan hep din hanesinde kendilerine yer buldular.

Yadsımak yani inkâr literatürümüzde olmayan bir eylemdi. Bu yüzden inancımızda derin boşluklar, ağır darbeler, onatsız sancılar yaşamadık çok şükür. Tarifyle tahammülü zor imtihanlardan geçenlerimiz bile felahı genellikle rahmet ve teslimiyet vadilerinde arayıp durdular.

Önce modernite, sonra post-modernizm, daha sonra konformizm; hedonist ve seküler putçuklarıyla sırf imanımızı sarsmak için aşağılık refleksler gösterip kökümüzü kurutmaya cüret etse de her defasında daha bir gürleşip bizi yeşerten efendimize şifahi ve fiili dualarla niyaz eyledik.

Çünkü biz birbirimize merhamet duygularıyla yapışırken, bizden olmayanların taciz ve tecavüzlerine karşıdaima bir ve metin olduk.

Kıyası; dik başlı olmaktansa, başı dik yaşamayı kendimize düstur edindik.

Ancak itiraf etmek gerekirse batının janjanlı, kımılımsı ve fakat batıl kuramlarına karşılık doğunun mistik, ulvi, yüce fikir dünyasını tam olarak müdafaa edemedik.

Sonuçta sapkın ve hüccetten uzak dogmalar, ilahi nass'larımızı tümüyle yok edemeyeceğini enikonu bildiğinden ötelemeyi yeğler oldu.

Güneşin balçıkla sıvanacağını iddia eden safdiller için bu bir kazanımmış gibi görünebilir ve ama hakikatte seraptan başka hiçbir şey ifade etmeyecek kadar anlamsız, beyhude bir uğraşıdır yapıp ettikleri.

Zaman düşünme, çalışma, üretme zamanı. Hiçbir şey için geç kalmış sayılmayız. Lütfen sloganımızı hatırlayın arkadaşlar.

Kimileri ihalelerden nemalana dursun. Asıl ihl'lerin ne olduğunu dosta düşmana göstermek boynumuzun borcu. O kimilerinin değil!.. Bizim!..

İmam Hatip Liselerini bitiren her birey, doğası gereği lider ruhludur. Çünkü o, kriterlerini sürekli değişen insani ve süfli safsatalar yerine ebediyete kadar değişmeyecek olan ilahi ve mutlak değer yargılarına bakıp şekillendirir.

Çünkü o, üç beş kurşluk dünyalık için bir dal gibi yaratılanın önünde baş eğmektense; hadsiz-hesapsız, kesintisiz mükafat uğruna yaratıcısının huzurunda elif'lenip mim'lenmeye biat etmiştir.

Çünkü o, hangi mesleği icra ederse etsin, imam ve hatiptir aynı zamanda...

Osman Koca
İstanbul Kağıthane Kız İmam Hatip Lisesi Mdr. Yrd.
Cümle Dergisi Editörü

Bilgide öncü, Ahlakta öncü

Edep ya hu!

Bir Hadis

“İman yetmiş (veya altmış) kadar daldan ibarettir. Bunların en yükseği lâ ilâhe illallah demek, en aşağısı da insana zarar veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. *Utanmak da imanın dallarından biridir.*”

Bir Hadis Daha

“*Her dinin (kendine özgü) bir ahlâkı vardır; İslâm ahlâkı(nın özü) hayâdır.*”

Ne demişler

“Hazret-i Mevlânâ buyurur: “Aklım, kalbime: «**İman nedir?**» diye sordu. Kalbim ise aklımın kulağına eğilerek: «**İman edepten ibarettir.**» dedi.”

Başka ne demişler

İmam Nevevi
“Âlimler hayânın ne olduğunu şöyle anlatırlar: Hayâ insanı her türlü kötülükten alıkoyan bir huydur. İnsanın kimlere karşı ne gibi görevleri varsa,